Revistă de analiză şi informaţie culturală

Asociația Ecologică a Oamenilor de Știință și Artă ECOSTAR21

CULTURA Vâlceană

ISSN 1844 - 2358
ISSN-L 1844 - 2358

Anul XV • Nr. 204 • august 2023 • editat de ECOSTAR 21 prin INTOL PRESS • www.culturaarsmundi.ro

Cuprins:

- **CUM A COMPUS POETUL ANDREI MUREȘANU VERSURILE IMNULUI NAȚIONAL...** Ionuț ȚENE ..... pag. 1
- **ENCICLOPEDIA JUDEȚULUI VÂLCEA - O CARTE DE IDENTITATE A VÂLCII** Gheorghe PANTELIMON ..... pag. 2
- **IDEALIZAREA ROMÂNIEI INTERBELICE (VI)** Gheorghe DUMITRAȘCU ..... pag. 3
- **LA GRANIȚA DINTRE LUMI - *NEVERMORE*, DE ANA CRISTINA MARGU** Mihaela I. RĂDULESCU ..... pag. 3
- **„PERLA CARPAȚILOR“ - UN MIRACOL NĂSCUT ACUM UN SECOL ȘI JUMĂTATE** Tanța TĂNĂSESCU ..... pag. 4
- **PANAIT ISTRATI** Mircea VASII ..... pag. 5
- **ROMÂNIA, ANUL 2045 (EP. 5)** Silviu LAZĂR ..... pag. 5
- **„DESTĂINUIRI LA TIMPUL PREZENT“** Mihai CĂLUGĂRIȚOIU ..... pag. 6
- **„ULTIMA ORĂ“ DE MIHAIL SEBASTIAN LA TEATRUL ARIEL** Ovidiu Cristian DINICĂ ..... pag. 6
- **DIN REVISTE LUATE... ȘI-N REVISTĂ DATE** Mihai MUSTĂȚEA ..... pag. 7
- **EPISCOPUL GRIGORIE LEU AL EPISCOPIEI ARGEȘULUI...** Pr. Dr. Ioan DURĂ ..... pag. 8
- **DUMNEZEU NU DOARME** Marian PĂTRAȘCU ..... pag. 9
- **DEJA, POVEȘTI!** Peter KIS ..... pag. 9
- **LA ADORMIREA MAICII NE ÎNTREBĂM: STATUL ROMÂN... „STAT DE DREPT“?** Mihai SPORIȘ ..... pag. 10
- **PERECHEA PERFECTĂ** Marinela BELU-CAPȘA ..... pag. 10
- **DESPRE COMPROMITEREA POLITICĂ** Leontina RUS ..... pag. 10
- **NOBILII MICLE, DE-A LUNGUL SECOLELOR (XI)** Arhim. Veniamin MICLE ..... pag. 11
- **INTERVIU CU EMILIAN FRÂNCU** Ovidiu Cristian DINICĂ ..... pag. 12
- **LOCALITATEA HOREZU DIN JUDEȚUL VÂLCEA ÎN TIMPUL REGIMULUI COMUNIST** Pr. Constantin MĂNESCU-HUREZI ..... pag. 13
- **PRIMĂRIA MUNICIPIULUI VÂLCEA** Biroul de Presă ..... pag. 14
- **RESTITUIRI ISTORICE: COMUNITATEA ARMEANĂ...** Isadora Rodica LUNGAN ..... pag. 14
- **ÎNTRUPAREA CUVÂNTULUI** Mihaela I. RĂDULESCU ..... pag. 15
- **ISTORIA PICTURII ROMÂNEȘTI - AUGUST** Emil MANZUR ..... pag. 15
- **DESCOPERIRI ARHEOLOGICE VÂLCENE** Marius DRĂGHICI ..... pag. 16
- **TRAISTA CU PLANTE MEDICINALE** Ana-Maria LAZĂR ..... pag. 16

marți 27 septembrie 2016 09:04:07
Ultima oră
Cotidianul Ultima oră | s-a contopit Distincția
Cotidian național independent · Director: Ion MARIN
Raport de zi pe email
Publicat: duminică, 07 august 2016
Publicat: duminică, 07 august 2016
CULTURA / CULTURĂ | de
Revista "Cultura Vâlceană" – valoare în cultura națională română
CULTURA Vâlceană

CULTURA vâlceană a primit premiul Ligii Scriitorilor Români (LSR) pe anul 2020

CUM A COMPUS POETUL ANDREI MUREȘANU VERSURILE IMNULUI NAȚIONAL „DEȘTEAPTĂ-TE, ROMÂNE!”

Ionuț ȚENE

Actorul și scriitorul clujean Dorel Vișan și-a exprimat nemulțumirile sale în dialogul purtat cu omul de știință clujean dr. Adrian A. Toader-Williams despre mutilarea drapelului României, imnul actual ”Deșteaptă-te, române!” Dorel Vișan consideră că ”în ceea ce privește imnul, am spus că suntem singura națiune din lume care, în imnul nostru, ne preamărim cuceritorii. Orice națiune din lume abia așteaptă să scape de ei. (...) Avem un imn în care cântăm și nu ne putem deștepta. Suntem blestemați de Dumnezeu să ascultăm imnul în fiecare zi, dar avem texte mai frumoase”. Acesta a mai afirmat că un imn mai bun ar fi ”Trei culori” sau ”Hora Unirii”. Dorel Vișan mai propune să se organizeze un concurs cu textieri și compozitori pentru a se alege cele mai bune versuri și cea mai frumoasă melodie. Deși sunt un cititor al poeziilor lui Dorel Vișan și îmi plac mult rolurile jucate de acesta în filme, în această chestiune de interes major național mă despart total de actor. În primul rând, un imn național sau un marș caracteristic patriotic ce intră în conștiința unui popor nu se face prin concurs de texte ca la ”Mamaia” sau Cerbul de Aur, ci se naște în focurile istorice sau revoluționare ale unui popor, ca Marseieza franceză. Ca și contributor din partea municipalității la ridicarea statuii din bronz a lui Anrei Mureșanu în format rondbos din Cluj-Napoca m-am simțit solidar cu autorul versurilor Imnului Național. Noi, românii avem șansa istorică ca versurile Imnului Național să fie scrise în febra revoluției pentru democrație și libertate de la 1848. Poezia ”Un răsunet” prin forma stilistică și expresia artistică revoluționară poate sta alături de cele mai frumoase cântece patriotice și imne din lume. Da. Putem spune că poetul Andrei Mureșanu este autorul unei singure poezii ”Un răsunet” care a fost redenumită ”Deșteaptă-te, române”.

Mircea Ștefănescu, *Anton Pann*, piatră, 1968, Râmnicu Vâlcea

Poetul Andrei Mureşanu (1816-1863) se afla la Braşov şi era profesor la Colegiul Latino-German din localitate. De asemnea, acesta era redactor la suplimentul literar „Foaie pentru minte, inimă şi literatură” al periodicului românesc „Gazeta Transilvaniei”. Andrei Mureșanu a fost greco-catolic. După adunarea de la Blaj de pe Câmpia Libertății (3/15 mai 1848), în rândurile opiniei publice româneşti emoţia era febrilă. Discursul de la Blaj de la începutul lunii mai 1848 al lui Simion Bărnuțiu, patriarhul ideologiei naționale, l-a inspirat pe Andrei Mureșeanu, care primele versuri le-a compus în gând urcând Tâmpa Brașovului. Împrejurările în care a fost scrisă celebra poezie sunt descrise de soţia lui Andrei Mureşanu, Susana, în consemnarea profesorului Moroianu: “... prin a doua jumătate a lunii mai 1848 erau adunaţi la Braşov mai mulţi fruntaşi ai românilor din Principate, între care Bălcescu, unul sau amândoi fraţii Brătieni, Magheru, Cezar Bolliac, Alecsandri, Gh. Sion, Bolintineanu, fraţii Goleşti şi alţii, dintre care unii se înapoiaseră de la Adunarea Naţională din Blaj, la care luaseră parte. În Braşov, aceşti fruntaşi din Ţara Veche se întâlneau adeseori cu fruntaşii locali ai românilor, cum erau cei doi Mureşeni, Iacob şi Andrei, cu Bariţ, cu protopopul Popazu şi cu dr. Vasici. (...) De la o asemenea întrunire s-a întors odată, pe la finea lui mai, bărbatul ei, târziu după miezul nopţii, fiind foarte agitat. El nu s-a culcat, ci s-a aşezat la masa de scris şi a scris până târziu, după ce se făcuse ziuă, mai sculându-se din când în când de la masă şi plimbându-se prin odaie, citind din ceea ce scrisese. Erau strofe din Deşteaptă-te, române!” După aceasta poetul a luptat pentru a da publicităţii creaţia sa. Despre aceasta ne relatează publicistul George Bariţiu: “După munca zilei ieşeam amândoi aproape regulat pe la cinci ore la aer curat. Astă dată Andrei venise la mine înainte de amiază ca să eşim spre pădure, că are să-mi mai citească ceva. Era Deşteaptă-te, române! – Oare cenzura ceva zice? – Vom încerca într-un noroc. Censorul cel mai sever va pleca de acasă, numai câteva zile să aşteptăm. – Până atunci doară îi voi afla şi o arie.” Această stratagemă a reuşit, poezia fiind publicată în numărul 25 din 21 iunie 1848 al “Foii pentru minte, inimă şi literatură” sub titlul “Răsunet”.

Atragem atenţia asupra confuziei generalizate, întreaga posteritate reţinând poezia mai degrabă cu titlul cuprins în primul vers. Aceeaşi Susana Mureşanu relatează: “Andrei Mureşanu şi-a luat băieţii de români de la gimnaziul catolic din localitate şi băieţi de la şcoala primară a neguţătorilor români şi s-a dus cu ei pe Tâmpa, cântând Deşteaptă-te, române! După o

melodie veche, tărăgănată, care i s-a potrivit. Când s-a coborât de pe Tâmpa, băieţii îl cântau de minune. E bine deci să se ştie că melodia lui Deşteaptă-te, române! Tot poetul Mureşanu i-a dat-o, cum povestesc mai sus, şi acest imn mai întâi a fost cântat, pe urmă a fost publicat."

Iacob Mureşianu compozitorul, răspunzând unei întrebări formulate de redacţia "Astra" din Iaşi afirma: "Autorul poeziei, cât şi a melodiei imnului Deşteaptă-te, române!, este Andrei Mureşanu. Armonizată însă a fost de un muzic boem la dorinţa autorului, şi s-a publicat într-un caet intitulat Flori române, împreună cu alte jocuri naţionale, pe la 1860. Melodia originală se vede în Muza Română, nr. 2/1888, la începutul putpuriului românesc." Poezia lui Andrei Mureșanu a răsunat în Munții Apuseni în timpul revoluției.

În lucrarea „Mişcarea românilor din Ardeal la 1848", Nicolae Bălcescu, rememorând evenimentele, în special atunci când s-a aflat în tabăra lui Avram Iancu, din Munţii Apuseni, spunea că fusese fascinat de aceeaşi ţărani, care în timpul zilei luptaseră cu duşmanul, iar seara se adunau pe lângă focuri, povestind întâmplări obişnuite sau din trecut, cântând din fluiere, buciume sau cimpoaie. Alţi tineri învăţau pasaje din broşura tradusă de ieromonahul Dionisie Romano, sub titlul „Cuvintele unui credincios" a lucrării „Paroles d'un croyant" de Lamennais, în timp ce alte grupuri făceau să răsune văile de „cântări de vitejie şi de naţionalitate, mai ales de acea puternică şi frumoasă marselieză" a lui Andrei Mureşanu „Deşteaptă-te, române!", cântată „chiar în mijlocul focurilor şi a urletelor de tunuri", consemnează acelaşi volum.

ADVERTISING

Imnul Național a fost cântat prima oară în public la Râmnicu Vâlcea, în parcul Zăvoi, muzica fiind atribuită și Anton Pann sau G. Ucenescu. Se crede că Gheorghe Ucenescu, elev și colaborator al lui Anton Pann, a fost rugat de Mureșanu să cânte câteva melodii printre care și „Din sânul Maicii mele" pentru a găsi o idee de imn. La vremea respectivă, Ucenescu, care avea doar 14 ani și studia muzica bisericească, s-a considerat „autorul moral" al melodiei. Cu toate acestea, Anton Pann a cules muzica și este considerat oficial autor al muzicii imnului.Sursa, pe baza căreia s-a adoptat legea "Zilei Imnului Naţional al României" din 1999, este Raportul nr. 10 al Comisarului extraordinar al districtului Vâlcea, D. Zăgănescu, către Ministerul trebilor din Lăuntru al Ţării Româneşti, publicat în Monitorul Oficial nr. 14, 1848, din 26 august. Datat în 30 iulie 1848, documentul anunţa că "ieri, joi 29 ale curgătoarei luni", cetăţenii din Râmnicu Vâlcea au manifestat "într-o câmpie înconjurată cu arbori ce este la marginea cetăţii pentru constituţie, iar garda naţională a răspuns printr-un număr însemnat de arme cu salve detunătoare". Aflându-se în acest "pompos constituţiu şi d-lui Anton Pann, profesor de muzică, împreună cu câţiva cântăreţi de aceeaşi profesie, au alcătuit o muzică vocală cu nişte versuri prea frumoase puse pe un ton naţional plin de armonie şi triumfal, cu care a ajuns entuziasmul de patrie în inimile tuturor românilor". Așa a început istoria Imnului Național. Românii au cântat din inimă "Deșteată-te, române" în zilele Revoluției din Decembrie 1989, impunându-se ca Imn de Stat si consfințit prin Constituția din 1923.

ENCICLOPEDIA JUDEȚULUI VÂLCEA – O CARTE DE IDENTITATE A VÂLCII

Gheorghe PANTELIMON

Pe 27 aprilie 2023, Consiliul Judeţean Vâlcea, Forumul Cultural al Râmnicului şi Ateneul Meşterul Manole, au organizat un eveniment editorial remarcabil: lansarea lucrării ştiinţifice Enciclopedia Judeţului Vâlcea, volumul III - Aşezările rurale, care marchează finalizarea unui proiect de mare anvergură, care a debutat în anul 2007. Primul volum – Prezentare generală a apărut în 2010, iar cel de-al II-lea – Localităţile urbane, în 2012.

Enciclopedia este o creţie colectivă, opera unei generaţii, elaborată pe parcursul a 15 ani, în cadrul Forumului Cultural al Râmnicului, sub egida şi cu sprijinul financiar al Consiliului Judeţean Vâlcea, de o echipă valoroasă alcătuită din 117 autori, coordonată, cu iscusinţă de profesorul şi cercetătorul Ion Soare, care o perioadă a deţinut funcţia de vicepreşedinte şi apoi pe cea de preşedinte al Forumului. Cele trei volume au fost publicate de editurile Fortuna (I-II) şi Fântâna lui Manole (III) din Râmnicu Vâlcea şi tipărite la RCR Print Bucureşti, o tipografie profesionistă.

De organizarea manifestării, care s-a desfăşurat în Sala mare a Consiliului Judeţean Vâlcea, s-au ocupat, în mod deosebit, domnii Gheorghe Deaconu şi Mihai Călugăriţoiu, membri în Consiliul director al Forumului Cultural şi domnul Marius Cosmeanu din partea Consiliului Judeţean Vâlcea. Au fost prezenţi membri ai Forumului şi Asociaţiei Seniorilor Vâlcea, autori de monografii, primari ai comunelor, bibliotecari, cadre didactice, inspectori şcolari, ziarişti, slujitori ai Domnului etc., cărora li s-au alăturat colaboratori, cei care au asigurat corectura, au realizat ilustraţiile, pregătirea pentru tipar, care au tradus rezumatele în limbile engleză şi franceză, consultanţi ştiinţifici şi tehnici, sprijinitori ai proiectului etc.

Programul a început cu un moment înălţător: participanţii au cântat „Hristos a înviat!" şi s-au rugat pentru sănătatea celor care au materializat acest proiect substanţial al culturii vâlcene contemporane.

În alocuţiunea sa, prof. Gheorghe Pantelimon, preşedintele interimar al Forumului Cultural al Râmnicului, a subliniat că pentru înfăptuirea acestei opere grandioase, care însumează 3441 de pagini, s-a depus un volum de muncă extraordinar şi a adresat cele mai alese mulţumiri instituţiilor şi persoanelor care au contribuit la elaborarea celor trei lucrări de certă valoare ştiinţifică, Consiliului Judeţean Vâlcea, domnului Constantin Rădulescu, cel care a continuat opera predecesorilor săi Ion Câlea şi Dumitru Buşe.

Domnul Adrian Mihăilă, administrator public la Consiliul Judeţean, a reiterat că Enciclopedia, cea mai complexă şi mai interesantă lucrare care s-a realizat în spaţiul vâlcean, este o „carte de vizită" impresionantă, iar finalizarea proiectului s-a produs în 2022, când s-au împlinit 630 de ani de la prima atestare documentară a judeţului nostru. A adresat sincere felicitări şi mulţumiri din partea instituţiei, a domnului preşedinte Constantin Rădulescu, tuturor celor care au dat viaţă acestui proiect amplu, generos. Se ştie că judeţul Vâlcea este cunoscut din vechime şi sub numele de „ţinutul Sfânt al Mănăstirilor". Pe lângă mănăstiri, care erau adevărate focare de cultură, s-au înfiinţat primele tipografii. Râmnicului, „Oraşul domniei mele" – cum îl menţionează un document din vremea domnitorului Mircea cel Bătrân, i s-a atribuit apelativul de Grădina Maicii Domnului, iar marele savant Nicolae Iorga l-a numit „Capitala tipografilor".

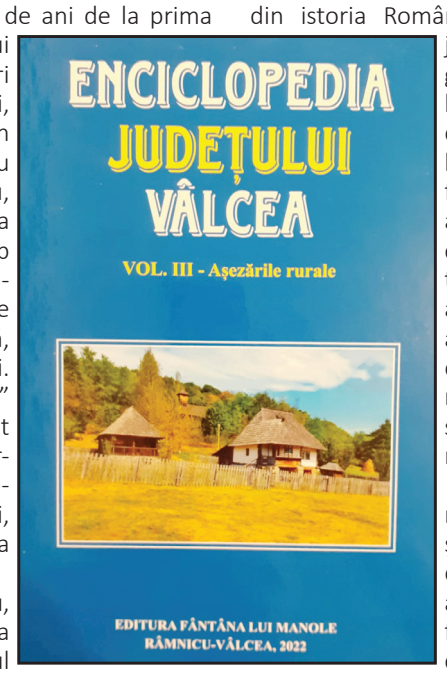

P.c. părinte Constantin Olariu, consilier cultural la Arhiepiscopia Râmnicului, a transmis Mesajul din partea Înaltpreasfinţitului Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, preşedinte de onoare al Forumului Cultural şi a accentuat că Enciclopedia Judeţului Vâlcea este o lucrare fundamentală pentru identitatea şi personalitatea spaţiului geografic vâlcean, ai cărui locuitori au adus contribuţii importante la îmbogăţirea tezaurului material şi spiritual al ţării.

Lucrare voluminoasă în ansamblul său, Enciclopedia abordează toate sectoarele vieţii economico-soci-ale şi culturale ale judeţului: cadrul natural, istoria, demografia, împărţirile administrativ-teritoriale de-a lungul timpului, economia, învăţământul, cultura, viaţa spirituală (religioasă), ocrotirea sănătăţii, turismul, sportul, personalităţile vâlcene din trecut şi de azi.

Prof. dr. Gheorghe Deaconu, editor, care a avut o contribuţie substanţială la alcătuirea volumului III, Aşezările rurale, ing. dr. Emilian-Valentin Frâncu, istoricul Eugen Petrescu, redactori responsabili şi prof. Mihai Călugăriţoiu, manager de proiect editorial, au prezentat lucrarea în ansamblu. Concluzia de bază este că s-a muncit cu multă responsabilitate şi conştiinciozitate.

Prof. dr. Gheorghe Dumitraşcu şi conf.dr. Ioan St Lazăr au conturat conţinutul volumelor I şi II. Pe teritoriul Vâlcii s-au petrecut evenimente importante din istoria României. În elaborarea Enciclopediei judeţului nu s-a pornit de pe un loc gol. Au mai existat încercări, de-a lungul anilor, au fost alcătuite fişe documentare şi dicţionare specializate, iar din 2007 ne-am aflat în faţa primului proiect cultural major al Vâlcii. Volumul al doilea reflectă civilizaţia urbană a locuitorilor acestei zone din Oltenia de sub Munte, aşa cum s-a manifestat în mii de ani de evoluţie. În mod firesc, cele două municipii Râmnicu Vâlcea – reşedinţă de judeţ şi Drăgăşani, s-au bucurat de un spaţiu tipografic mai extins.

În cadrul întrunirii şi-au exprimat opiniile doi dintre consultanţii ştiinţifici: prof.univ.dr. Petre Popa, de la Universitatea din Piteşti, care a trimis o telegramă al cărei text a fost citit de domnul Gheorghe Deaconu şi prof.univ.dr. Dinică Ciobotea de la Universitatea din Craiova, un bun cunoscător al istoriei ţinutului vâlcean şi colaborator activ al Filialei Judeţene „Matei Basarab" Vâlcea a Asociaţiei Naţionale Cultul Eroilor „Regina Maria", care a accentuat că din volumul III, o operă de sinteză în care se regăsesc cele 78 de comune ale judeţului, rezultă că în satele vâlcene s-a dezvoltat o civilizaţie rurală cu tradiţii şi valori perene. Totodată a apreciat că rezumatele monografice au o ţinută ştiinţifică de necontestat şi scot în evidenţă biruinţa ideii de cultură a comunităţii.

În continuare dl. Gheorghe Deaconu a dat citire mesajului primit din partea unui fiu prestigios al Vâlcii, prof.dr. Doru Moţoc, scriitor, ziarist şi om de cultură. Domnia sa a semnat „Cuvânt înainte" la primul volum şi s-a numărat printre colaboratorii şi sprijinitorii celorlalte două. (Continuare în pag. 4)

IDEALIZAREA ROMÂNIEI INTERBELICE
(VI)
Serviciile secrete ale statului

Gheorghe DUMITRAȘCU

La instabilitatea guvernamentală şi la tolerarea abuzurilor comise de cei de la putere au contribuit, în anii interbelici şi serviciile secrete româneşti – atât Siguranţa cât şi Serviciul Secret de Informaţie, care „s-au lăsat prea uşor antrenate în jocurile, combinaţiile, încrâncenările şi certurile politice, executând ordinele celor aflaţi la guvernare[1]. După restauraţia regală a regelui Carol al II-lea (8 iunie 1930) abuzurile serviciilor secrete româneşti devin normă obişnuită de lucru, îndepărtându-se de principiul fundamental al echidistanţei politice.

Aşadar, în România interbelică „slăbiciunea statului constituţional poate fi explicată şi prin puterea serviciilor secrete[2]. Acestea au asigurat deţinătorilor temporari ai puterii de stat „un bogat flux informativ despre partidele din opoziţie şi, în general, despre orice activitate cu caracter politic ce ar fi putut afecta siguranţa naţională sau interesele guvernanţilor[3].

Folosite cu măiestrie, informaţiile compromiţătoare despre adversarii politici ai şefului statului român îi ofereau directorului SSI posibilitatea ca „să-şi lovească duşmanii şi să-şi înalţe în rang sprijinitorii[4]. Facem precizarea că, mai ales sub domnia coruptă a regelui Carol al II-lea, această instituţie publică şi-a depăşit, cu regularitate, atribuţiile legale de serviciu, lansându-se în complicate jocuri de culise, în încercarea de a câştiga încrederea şi favorurile suveranului prin compromiterea adversarilor politici ai acestuia[5].

Carol al II-lea a promovat o politică de dezbinare a celor două mari partide (PNL şi PNŢ) şi de compromitere a liderilor acestora şi a încercat prin toate mijloacele de a instaura o „guvernare a puterii personale”[6].

Toate partidele româneşti, atât cele considerate extremiste (Mişcarea Legionară şi PCR), cât şi cele democratice (PNŢ şi PNL) au fost atent supravegheate, în timpul domniei regelui Carol al II-lea şi infiltrate cu informatori. Aceştia erau apoi plasaţi în cele mai înalte demnităţi guvernamentale, susţinând instaurarea regi-mului de autoritate monarhică de către regele Carol al II-lea, în dauna democraţiei a statului de drept.

Printre informatori s-a numărat Horia Sima, al doilea căpitan al Mişcării Legionare. A fost recrutat ca agent în mai 1940, iar după angajamentele de loialitate faţă de SSI a fost repede recompensat, fiind promovat în cele mai înalte demnităţi guvernamentale ale statului român, pentru a dispune ca Mişcarea Legionară să susţină regimul dictatorial al suveranului. Horia Sima se obliga chiar să intreprindă în rândul legionarilor o propagandă procarlistă sub sloganul Credinţă pentru Rege şi în slujba intereselor ţării[7].

Preşedintele PNŢ Iuliu Maniu a fost spionat pe întreaga durată a domniei regelui Carol al II-lea, fiind considerat, alături de Corneliu Zelea Codreanu, ca oponent principal al suveranului. De asemenea, convorbirile telefonice ale lui Nicolae Titulescu erau interceptate. SSI, care îl spiona pe ministrul român de externe până şi în vizitele oficiale pe care le efectua în străinătate, se pare că a contribuit la înlăturarea acestuia din guvern, la 1936. Totodată, SSI i-a instrumentat, la ordinul regelui Carol al II-lea, un dosar penal de bigamie Mariei Antonescu, soţia viitorului mareşal, în încercarea de a-l discredita în faţa opiniei publice pe soţul acesteia, care asemenea lui Nicolae Titulescu, nu se afla în graţiile suveranului şi ale camarilei regale.[8]

În susţinerea regimului de autoritate monarhică (dictatură), o parte din elita socială tradiţională românească – formată din preoţi, învăţători şi funcţionari publici, a ajuns sub controlul SSI, să abandoneze misiunea de slujire credincioasă a intereselor statului, transformându-se într-un veritabil „instrument de propagandă în serviciul unor persoane sau grupuri politice”[9].

Prin urmare, în perioada regimului de autoritate monarhică, Siguranţa şi SSI au fost structuri esenţiale pentru consolidarea regimului dictatorial şi compromiterea adeversarilor politici ai şefului statului şi camarilei regale.

1. Troncotă C., *România şi frontul secret (1859-1945)*, Editura Elion, Bucureşti, 2007, p. 179;
2. Schmitt O., *România în 100 de ani: bilanţul unui veac de istorie*, Bucureşti, Ed. Humanitas, 2018, p. 38;
3. Banu F., *„Strămoşii” Securităţii – structuri de poliţie politică din România în perioada 23 august 1944-30 august 1948*, Bucureşti, 2007, p. 2; Bogdan Bucur, op. cit., p. 146;
4. Troncotă C., *Mihail Moruzi şi frontul secret*,ditura Elion, Bucureşti, 2004, p. 51;
5. Troncotă C., op. cit., p. 163-164;
6. Ornea Z., *O efergenţă complicată*, Dilema, săptămânal de tranziţie, anul IV, nr. 304, 27 noiem-brie – 3 decembrie 1998, bucureşti, p. 110;
7. Troncotă C., op. cit., p. 158-161;
8. Ibidem, p. 32 şi 49;
9. Ibidem, p. 108-112.

LA GRANIȚA DINTRE LUMI – *NEVERMORE*, DE ANA CRISTINA MARGU

Mihaela I. RĂDULESCU

Ana Cristina Margu pășește în proza contemporană autohtonă cu un curaj vizionar formidabil, scriind un roman total, unde psihologia, religia, simbolul și metafora se întâlnesc într-o abordare integratoare, originală. Romanul intitulat Nevermore, publicat la editura Eikon, București, 2023 propune o poveste despre sinucidere, o poveste care include o serie de interpretări și semnificații ce transferă subiectul în alte orizonturi, spre psihanaliză sau spre mitologie. În orice caz, sinuciderea este de fapt, punctul din care pleacă romanciera spre a configura un întreg univers simbolic și uman, răsfrânt în mii de cioburi semantice, însă aceste părți construiesc oglinda receptării romanului în dimensiunea totalității.

E un meta roman, roman în roman, cosntrucția narativă fiind ingenioasă, o scriere ce se naște pe parcursul poveștii. Arta narativă constă în această arhitectură auctorială, personajul-narator, fiind depotrivă raisonneur și actant. Multiplicitatea ipostazei naratorului conferă acestui roman, ingredientele tehnicii moderne, a unei literaturi ce își desăvârșește propriul stil. E un roman metaforă, un roman care contribuie la deschiderea spre nou, prozatoarea clădindu-și propriul drum în literatura contemporană. Protagonistul Vlad Bruker, fiul unor diplomați români, educat în școli europene de ținută înaltă, este un spirit erudit, care manifestă interes pentru cunoaștere, îndeosebi pentru cea umanistă. Cu o deschidere culturală amplă, Vlad este interesat deopotrivă, de științele teologice, de cele psihologice, dar și de fenomene aflate la granița dintre științe, și desigur, de mitologie.

Nevermore este un roman realist-magic, narațiunea glisând cu ușurință dinspre cotidian spre fantastic. Acțiunea pendulează între cele două lumi: reală și imaginară, protagonistul alunecând firesc între cele două dimensiuni. Vlad scrie romanul prin intermediul dialogului (real sau nu) cu Irene. Ea este personajul feminin care face legătura dintre cele două lumi, e principiul care poate aduce laolaltă spațiul fizic și pe cel mental. Irene este femeia pe care o iubește Vlad, este ființa căreia i se dedică în totalitate și pentru care străbate lumi (reale sau fantastice) pentru a-i fi aproape. Irene și Vlad aveau conversații despre sinucidere, din perspectivă psihologică, filosofică și teologică, trimiterile livrești contribuind la plurisemantica textului.

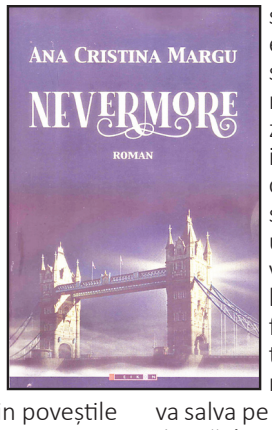

De multe ori, în roman găsim referințe la filosofi precum Socrate, Platon, Jean -Paul Sartre sau Emil Cioran cu privire la subiectul morții. Inserările ideilor filosofice amplifică structura discursului narativ, conturând livrescul romanului. Nici abordările de ordin religios nu lipsesc din dialogul dintre Vlad și Irene, aspecte din religiile vechi, precum cea hindusă sau budistă, sau din creștinism construind pilonii unei viziuni complexe despre viață și moarte.

Romanul pe care-l scrie Vlad pornește de la problema sinuciderii, fiind compus din poveștile de viață ale sinucigașilor. Interesant este că narațiunea se încheagă prin prisma biletelor de adio, ele devenind o axă în jurul căreia gravitează simbolicul subteran al textului care ia naștere. E o formulă inedită, cea a adunării biletelor de adio, corpusul acestora determinând structurarea epică a romanului pe care Vlad îl scrie. Secvențele întâlnirilor dintre protagonist și Irene se derulează în spațiul oniricului, reflectarea magică mizând pe apariția permanentă a corbului. Această pasăre revine obsesiv în visul lui Vlad, ascunzând o serie întreagă de sensuri. Dincolo de semantica desprinsă din opera lui Edgar Allan Poe, corbul este un simbol al legăturii dintre cele două lumi: dintre moarte și viață; el este un simbol al magiei și misterului, o pasăre ocultă, un ghid spiritual spre tărâmurile de dincolo. Nu întâmplător imaginea corbului apare atunci când Vlad urmează să o reîntâlnească pe Irene în spațiul oniricului. Irene aparține unei alte lumi, ea dispăruse în Papua Guinee, în luna lor de miere, iar de atunci Vlad, o căuta mereu. El o regăsește doar în vis sau în imaginație. Oricum, Vlad scrie romanul Never-more pentru a-i îndeplini dorința femeii pe care o iubea.

Apariția personajului Laura în structura romanului coincide cu inserția realului, a verosimilului în evoluția epică a cărții. Dacă Irene aparține lumii magice, misterioase, Laura aparține lumii cotidiene, reale, concrete. Ea este personajul feminin care îl va salva pe Vlad din căderea în abis, din alunecarea în imaginar. Practic, Laura, o ființă sensibilă, dar în același timp, pragmatică, reușește să-l aducă pe erou în viața de zi cu zi, îl sustrage din lumea visului și fabulației imaginative. Pierzând propriul copil pe când acesta avea șapte ani, Laura a vrut să se sinucidă. Dar dorința nobilă de a crea un spital pentru copii va fi reperul care o va face să se răzgândească. Laura apelează la ajutorul lui Vlad, acesta având o situație financiară extraordinară. Prin această legătura se creează premisa nașterii unei frumoase povești de iubire. Dragostea Laurei îl va salva pe Vlad de la gândul suicidal, îl va scoate afară din tărâmul misterului, îl va sustrage din povestea onirică, din spațiul visului interminabil cu Irene.

Ana Cristina Margu scrie un roman unde lumea realului și cea a magicului coexistă, parapsihologia, mitologia, credința fiind teme în jurul cărora gravitează simboluri alese. E un roman – metaforă, cu o arhitectură aparte, unde discursul narativ mizează pe o perspectivă auctorială, din care irizările epice se răsfrâng în scene contrapunctice. Stil narativ modern, viziune îndrăzneață, concepție estetică înaltă, sunt elemente care o definesc pe romancieră în contextul literaturii actuale. *Nevermore* este o carte complexă, cu un scenariu interpretativ multifațetat, cu o construcție epică inedită.

Cititorul va fi captivat deopotrivă de formula narativă, de temă, de construcția personajelor. E un roman ce îmbină aspecte filosofice și psihologice, așezând subiectul la confluența dintre realitate și magie. Ana Cristina Margu e o romancieră care promite, o prozatoare care scrie cu pasiune și talent, iar stilul narativ o așează pe un culoar distinct în peisajul literar contemporan.

„PERLA CARPAȚILOR” - UN MIRACOL NĂSCUT ACUM UN SECOL ȘI JUMĂTATE

Tanța TĂNĂSESCU

Ceea ce astăzi reprezintă un tărâm de vis, o oază de serenitate, ca un blazon de noblețe al Carpaților, încât un vizitator coborât din Orient Expres în Gara Sinaia ar crede că se află într-o stațiune elvețiană, era în urmă cu un secol și jumătate un „no man‘s land” pașnic, aflat în stăpânirea urșilor carpatini, a cerbilor și turmelor aflate în trecere în valea umbrită de brazi falnici. Doar vechea Mânăstire Sinaia, ctitorie cantacuzină, uitată în inima munților, era singurul semn de viețuire pe aceste ținuturi de poveste, care se întindeau de la Izvor până la Predeal, cunoscute sub numele Podul Neagului. Ocolită de vizitatori, doar ici și colo drumeți curajoși voind a trece cu treburi dincolo de munți, prin vama Strungăi sau pe calea Mălăieștilor (fiindcă nu existau drumurile de azi), Sinaia era domeniul unor răzlețe turme de mioare, însoțite de ciobanii ce se încumetau să calce pe cărările munților, prin văi sau luminișuri, din primăvară până în toamnă. Și totuși, acest peisaj de o sălbăticie naturală, cu ape argintii, cu vuiet de cetini de brad, cu munți semeți ale căror culmi abia le vedeai dintre nori, cu râpe ascunzând cine știe ce tenebre, a impresionat puternic un călător venit de curând pe meleagurile țării noastre.

Biserica Nouă a Mănăstirii Sinaia

Theodor Aman, *Sinaia*

Era o zi frumoasă de vară (august 1866). Călătorul, coborât dintr-un poștalion tras de opt cai, era nimeni altul decât Prințul Carol I. El se lăsă vrăjit de magnifica frumusețe a acestor cuprinsuri înmiresmate de cetină de brad, răcorite de boarea ridicată deasupra cristalinului șipot Peleș. Fire milităroasă, domnitorul Carol era însă și un mare iubitor al munților, un temerar alpinist, iar Bucegii erau tot ce își dorea, mai ales în timpul verilor călduroase de la București, unde paludismul făcea pe atunci ravagii.

În 1873, venind din străinătate, Carol și Elisabeta decid să cumpere de la Scarlat Creţulescu munţii Pietricica, Pâraiele şi Cazacu, făcând un schimb cu Eforia Bisericii, pentru a așeza castelul chiar lângă mânăstire, pe moșia Sinaia, de pe muntele Piatra-Arsă. Așa a început povestea acestei reședințe regale, ce se numără printre cele mai frumoase castele din Europa.

Când se împlineau 50 de ani de la fondarea Castelului Peleș, ziarele vremii i-au dedicat reportaje, au prezentat cititorilor noua față a orașului Sinaia. De obicei, cetățile și castelele din România se construiau pe vârfuri de deal, de munte, în locuri inaccesibile, având rol de apărare. Castelul Peleș este o fericită excepție, o cetate pașnică, în jurul căreia s-a dezvoltat o stațiune turistică, în doar câțiva ani. Iată ce scria Liviu Rebreanu: „Acasă, în fundul Ardealului, mic copil, am auzit întâia oară despre castelul Peleş. Era ca o minune misterioasă şi se confunda cu palatele din poveştile noastre. În Bucureşti, inima României, azi, castelul Peleş îmi apare tot în aureola basmului. Şi aşa va rămâne totdeauna: leagănul visului împărătesc al tuturor românilor.” Iar Al. Țigara-Samurcaș sublinia: „Dintre operele personale ale Regelui Carol I, Sinaia şi Castelul Peleş sunt cele mai măreţe şi mai semnificative. Castelul Peleş mai ales, cu succesivele sale transformări şi adăugiri, sintetizează activitatea neobosită şi trădează aspiraţiile spre perfecţiune, care au călăuzit pe Carol I şi în marea sa operă de creator al Românei.”

În cursul verii trecute am vizitat Mânăstirea Sinaia, muzeul acesteia, știind că în arhondaricul său se găsesc încă desenele în cărbune ale reginei Elisabeta, două dintre celebrele Tăblițe de la Sinaia, despre care am publicat un serial în Revista „Muzeul Presei Românești”.

Până să se înalțe actualul castel, Suveranii veneau în fiecare an la Sinaia, fiind găzduiți, ei și oaspeții lor, doamnele din suita Reginei îndeosebi, în arhondaricul mănăstirii, unde au poposit unsprezece veri la rând. Viața austeră, patriarhală, măruntele plăceri ale suveranilor de pe vremea aceia, stau și azi mărturie a pasiunii pentru desen a reginei Elisabeta, care a transcris un veritabil jurnal pe pereții chiliei unde era găzduită.

Iată ce scria Chiru-Nanov: „Despre vremile de atunci ne vorbesc pereţii chiliei, pe timpul acela slujind ca sală de mâncare Suveranilor. Toată viaţa de la Curtea regească, poposită în arhondăria mânăstirii, o zugrăveşte marea artistă Carmen Sylva pe pereţii sufrageriei. In cărbune negru şi cu mâna de maestru, sunt prinse gesturi, ticuri de ale persoanelor care trăiau în jurul Suveranilor. Răposata Zoe Bengescu, intima şi mult apropiata duhovnică a reginei Elisabeta, e prinsă în vre-o zece feluri, cu toate gesturile ei de drăgălăşenie, de veselie şi ghiduşie. Iată pe regele Carol în timpul vechi, cu barba neagră şi deasă; iată pe Titu Maiorescu, tânăr şi cu înfăţişarea tot serioasă; uite pe generalul Florescu, organizatorul armatei române şi pe Carol Davila, cu fruntea luminoasă şi pe Costică Nanu, sprâncenat şi hotărât în privire. Nu lipseşte nici Lavater, guvernorul care a crescut-o de mică pe regina Elisabeta; nici Vereşaghin, marele pictor rus.“ Așadar, împlinindu-se în curând un secol și jumătate de la nașterea orașului Sinaia, invităm cititorii noștri să facă un drum până acolo, să vadă stațiunea, Cazinoul, Castelul Peleș, dar mai ales Muzeul Mânăstirii Sinaia, pastrătoare de artă și spiritualitate românească. Vor fi, desigur, și alte evenimente culturale și artistice, expoziții în această Primăvară, încât merită efortul de a vedea cum s-a născut, s-a dezvoltat și ceea ce a devenit astăzi orașul Sinaia.

ENCICLOPEDIA JUDEȚULUI VÂLCEA ... – O CARTE DE IDENTITATE A VÂLCII (Urmare din pag. 2)

10 din cei 54 de autori ai sintezei monografice au scos în evidenţă aspecte interesante din activitatea laborioasă pe care au desfăşurat-o pentru realizarea lucrării Aşezările rurale. Cu toată preţuirea pentru eforturile susţinute pe care le-au depus, le consemnăm numele: prof. Nelu Barbu, prof. Vetuţa Ciocan, prof. Nicolae Daneş, înv. Gheorghe Dumitraşcu-Mamu, prof. dr. Dumitru Lazăr, pr. Nicolae Moga, prof. Ion Paşol, ing. Nicolae Petre, prof.dr. Ion Al. Popescu şi prof.univ. dr. Mircea Rădulescu.

Cum au procedat şi antevorbitorii, aceştia au apreciat că iniţiativa elaborării Enciclopediei este lăudabilă. Un rol important în concretizarea demersului l-a avut Forumul Cultural al Râmnicului iar regretatul prof. Ion Soare are merite deosebite, fiindcă Istoria înseamnă creativitate. Aceste lucrări valoroase au văzut lumina tiparului cu sprijinul Consiliului Judeţean Vâlcea, care promovează în mod sistematic şi preţuieşte actul de cultură autentic.

Din discuţii a reieşit că toate monografiile au o ţinută ştiinţifică academică, sunt accesibile şi perfectibile. Ele reprezintă o cronică modernă a unui ţinut legendar, care îşi aduce permanent o contribuţie preţioasă şi originală la civilizaţia şi spiritualitatea României contemporane, Enciclopedia – un veritabil tezaur spiritual, are totodată o utilitate practică importantă fiindcă oferă autorităţilor locale un fundament ştiinţific de natură să le ajute în procesul elaborării şi implementării strategiilor de dezvoltare pe termen mediu şi lung a judeţului nostru.

Ea reprezintă un instrument eficient pentru promovarea imaginii Vâlcii pe plan naţional şi european şi atestă că judeţul dispune de un potenţial intelectual redutabil, în această operă vastă fiind prezentate sute de personalităţi cu notorietate naţională şi europeană. Pe baza informaţiilor pe care le conţin cele trei volume, în fiecare localitate, dar mai ales în cele care nu dispun de asemenea studii se poate întocmi o monografie sau se pot extinde cele existente. Resurse intelectuale competente există în colegiile naţionale, în liceele tehnologice şi în celelalte unităţi de învăţământ din judeţ, care pot să editeze monografii izbutite.

Regretatul academician Răzvan Teodorescu, un renumit istoric al culturii, sintetiza în mod strălucit inteligenţa Vâlcii în cultura naţională: „Spiritul acesta al Vâlcii este spiritul libertăţii ţărăneşti, al maiestăţii voievodale, al fanteziei în poveste, al independenţei româneşti şi al creativităţii polivalente”. Se ştie că Vâlcea a fost o vatră străveche de cultură cu un potenţial de creaţie valoros, care s-a afirmat de-a lungul anilor. Aprecierile academicianului Răzvan Teodorescu ne trezesc sentimente de legitimă mândrie şi ne obligă să continuăm.

În acest context, Forumul Cultural al Râmnicului care, pe 3 mai 2023, a împlinit 22 de ani de la constituire, a lansat un nou proiect: „Râmnicul tradiţiei – Râmnicul modern şi contemporan – Râmnicul în viitor”, o iniţiativă excelentă a domnului prof. Ioan St Lazăr, care va însemna un nou succes.

Pe parcursul întrunirii elevate de la Consiliul Judeţean participanţii au asistat şi la un recital instrumental, la nai, susţinut de celebrul profesor de muzică din „oraşul viilor” Constantin Ceauşu. Cu siguranţă evenimentul prestigios din 27 aprilie 2023 va rămâne înscris la loc de frunte în istoria culturii vâlcene şi va constitui un moment de referinţă în devenirea Vâlcii, un tărâm mirific, fascinant, care ne este foarte drag.

PANAIT ISTRATI
(1884-1935)

Mircea VASII

În plaiul mirific al Brăilei, spre sfârșitul secolului al nouăsprezecelea, se năștea întro mahala, PANAIT ISTRATI ca fiu al spălătoresei Joița Istrate și nelegitim al unui contrabandist grec Gheorghios Valsamis primind la naștere numele de Gherasim. Era data de 10 august 1884.

A copilărit mai mult în Baldovinești, la unchii săi Anghel și Dumitru, care vor deveni personaje în operele sale, mai ales Anghel în ,,Moartea lui moș Anghel" - o cutremurătoare mărturie despre destinul unui om în fața morții iminente. A terminat cu greu șase ani de școală primară, doi dintre aceștia ani repetându-i, ulterior fiind comparat și din acest motiv cu Maxim Gorki. De fapt bunul său prieten francezul Romain Rolland, câștigător al Premiului Nobel pentru Literatură în anul 1915, îl numește adesea ,,Gorki al Balcanilor".

A avut o copilărie grea, trebuind să muncească de mic pentru a-și asigura existența: a fost pe rând băiat de prăvălie la un grec, Kir Leonida, unde a avut posibilitatea să învețe limba greacă, ucenic la plăcintăria lui Kir Nicola, unde cunoaște un emigrant rus Mihail, cu care va colinda prin lumea mediteraneană, apoi pleacă la Giurgiu, lucrând ca hamal, unde cunoaște un armean Sarkiss, care îl inițiază în tainele zugrăvitului, întorcându-se cu ajutorul acestuia la Brăila, unde pune bazele unei Societăți a Zugravilor, apoi a unei ferme de porci.

A colindat și pe la București cu prietenul său Mihail, unde lucrează ca agent la un birou de plasare, fecior de casă, servitor la un spital , sau garcon la un hotel. A fost și condamnat la închisoare cu suspendare, fiind arestat în timpul unor ciocniri de stradă când solidariza cu socialiștii prin 1905, fiind împotriva masacrului de la Sankt Petersburg și arestării lui Maxim Gorki.

O perioadă a fost cărbunar la bordul navelor Serviciului Maritim Român, timp în care avut posibilitatea să hoinărească prin lume, văzând astfel orașe ca Alexandria egipteană, Cairo, Constantinopol, Napoli.

În 1906 debutează ca gazetar în ,,România muncitoare", cu un articol în care înfierează exploatarea unui chelner de la restaurantul hotelului ,,Regina", unde el însuși era angajat, articolul numindu-se chiar ,,Hotel Regina". Acest comportament de om revoltat împotriva nedreptăților l-a urmărit toată viața, fiindu-i definitoriu în toată cariera sa de gazetar și scriitor.

În anii ce urmează, datorită spiritului său aventurier, ,,își ia lumea în cap", vagabondând prin porturile Mediteranei, uneori fără acte, nereușind să se statornicească undeva, ca apoi să se reîntoarcă la Brăila, unde, cu banii împrumutați de la C. Dobrogeanu-Gherea, înființează ferma de porci.

Colaborează frecvent la publicații socialiste, fiind corespondent al ziarului ,,Dimineața", iar în ,,România muncitoare" îi apar primele povestiri: ,,Mântuitorul", ,,Calul lui Bălan", ,,Familia noastră", ,,1 Mai" (1910-1912). Concomitent colaborează și la alte ziare, precum ,,Adevărul", ,,Viața socială", unde publică frecvent însemnări de călătorie, schițe diverse.

Fiind apropiat al socialiștilor vremii, Istrati îl cunoaște pe liderul acestora Ștefan Gheorghiu, care era organizatorul cercurilor ,,România muncitoare", cu care are ocazia să călătorească în Egipt, devenind buni prieteni. Din păcate acesta moare în anul 1914, lăsând în urmă o prea frumoasă văduvă, Janetta Malthus (Enta Gheorghiu) ,,o evreică focoasă, inteligentă și oratoare socialistă de succes la mitingurile muncito-rești, dar mai puțin aptă pentru creșterea porcilor".

După doi de doliu, în 1916 Panait Istrati o cere în căsătorie, acaparat de farmecele sale, dar în același an își reia peregrinările prin vestul Europei, fără soție. Vinde ferma de porci de la Brăila, călătorește în Elveția, unde voia să se trateze de tuberculoză, fiind stat neutru în timpul celui de-al doilea război mondial. Începe să învețe limba franceză cu ardoare, reușind în scurt timp să o stăpânească, dar nu reușește nici de această dată să se stabilească pe undeva. Este pe rând, zugrav, muncitor la terasamente, tractorist, salahor pe la Paris, legător de cărți pe Coasta de Azur.

Întrun sanatoriu unde a fost internat în anul 1919 de către Crucea Roșie Americană, îi cade în mână o carte a lui Romain Rolland, care-l fascinează, scriindu-i acestuia o scrisoare, o spovedanie a unui om disperat, dar care nu ajunge la destinatar.

În 1919 reușește să debuteze ca publicist de limbă franceză la un ziar din Geneva, unde va fi și angajat, dar ghinioanele îl urmăresc neîncetat. Astfel, sărac, bolnav, singur, încearcă să se sinucidă în anul 1921 la Nisa, întrun parc, dar este salvat și în buzunar i se găsește o altă scrisoare destinată lui Romain Rolland. Acestuia i se aduce la cunoștință și din acel moment îl încurajează să continue cariera de scriitor, devenind astfel și prieteni.

Din această perioadă urmează pe drept cuvânt activitatea lui scriitoricească, publicând în anul 1923 povestirea ,,Chira Chiralina" cu o prefață semnată chiar de Romain Rolland, care îi transmite plin de admirație: ,,Dragă prietene...am devorat ,,Chira Chiralina" în toiul nopții...Trebuie să-ți spun numaidecât. E formidabilă!"

Având un debut promițător, urmează celelalte opere: ,,Moș Anghel", ,,Moartea lui Moș Anghel", ,,Cosma" (1924); ,,Codin", ,,Prezentarea haiducilor", ,,Trecut și viitor. Pagini autobiografice" (1925); ,,Domnișoara din Snagov" (1926); ,,Mihail", ,,Nerantsoula", ,,Viața lui Adrian Zografi" (1927); ,,Ciulinii Bărăganului" (1928); ,,Spovedania unui învins" (1929); ,,Casa Thuringer", ,,Biroul de plasare" (1933)

În anii 1927-1929 călătorește de două ori în Rusia, totalizând o perioadă de șaisprezece luni de stat acolo, unde îl cunoaște pe scriitorul grec Nikos Kazantzakis, cu care se împrietenește și care îl va menționa mai târziu în celebrul său roman ,,Zorba Grecul" și în ,,Raport către El Greco". În urma acestei șederi în Rusia publică ,,Spre o altă flacără" , în care demască întro manieră proprie comunismul, lucru ce îi atrage disprețul colegilor săi comuniști, fiind din ce în ce mai marginalizat și criticat și în Franța, fiind chiar acuzat că ar fi fost agent al Siguranței, lucru dovedit ulterior ca fals.

În 1930 se întoarce definitiv în România, publică eseul ,,L'Homme qui n'adhere a rien" (Omul care nu aderă la nimic"-1933), în care își expune atitudinea sa în privința independenței, lucrare care la fel îi atrage neplăceri. Urmează o perioadă din ce în ce mai grea, datorită bolii sale și a numeroaselor campanii de calomniere și denigrare la care este supus, mai beneficiază de niște tratamente de T.B.C. la Nisa, apoi, întors la București, bolnav, singur, ostracizat, moare la 16 mai, în anul 1935 la sanatoriul ,,Filaret". Este înmormântat la cimitirul Bellu, iar monumentul de la mormântul său este realizat de către Milița Pătrașcu.

A mai fost căsătorit de două ori, cu Anna Munsch, apoi cu fiica unei admiratoare a sa, Margareta Izescu, mai tânără decât el cu vreo 23 de ani.

Din opera sa se mai pot enumera: ,,Hai-ducii", ,,Pescuitorul de bureți", ,,Taverna lui Chir Leonida", ,,Căpitan Mavromati", ,,Nemurire", ,,Musa", ,,Cine este autorul lui Hamlet", ,,Delta Dunării".

Nicolae Iorga cel care nu l-a apreciat niciodată în timpul vieții, și care după ce încercase să citească ,,Chira Chiralina", a spus: ,,am fost nevoit să arunc cartea imediat, asemenea lucruri nu se pot citi...Eu nu-i găsesc absolut nici o calitate. Am spus: avem de a face cu un hamal din portul dunărean", în necrologul scris în 1935 la moartea scriitorului, a remarcat: ,, Panait Istrati a vrut să fie aiurea decât în lumea sa, în țara sa...Iluzia ispititoare a balaurului revoltei l-a prins, l-a învârtit în aer, l-a aruncat în slăvi la care nmeni dintre ai noștri nu s-a ridicat"...

Nikos Kazantsakis: ,, Istrati este fericit să-și audă glasul, fericit să contemple viața, să râdă și să plângă, să-și răsfețe inima și să chiuie. Toate ideile abstracte i-au hrănit marele-i suflet naiv...El este pur și simplu, sufletul care se zbate în corpul omenesc pentru libertate".

A mai avut parte în viața sa zbuciumată de încă o dezaprobare și jignire, Pamfil Șeicaru denumindu-l ,,biet poet al șezuturilor deflorate", datorită faptului că în ,,Chira Chiralina" apare un personaj homosexual. Cu toate acestea, opera sa revendicată atât de literatura franceză, cât și de cea română, rămâne un reper al valorii sale literare, fiind tradusă în peste 30 de limbi, demonstrând că pe lângă marele succes de librărie, a pătruns în multe medii culturale din întreaga lume.

Opera lui Panait Istrati a fost ecranizată începând cu anul 1927, când un regizor rus, Boris Glagolin a realizat o variantă cinematografică a romanului ,,Chira Chiralina", în perioada filmului mut, apoi în 1957 coproducția româno-franceză ,,Ciulinii Bărăganului", ,, Codin" în 1962, iar mai târziu, în 1993, filmul ,,Balcan!Balcan!" coproducție.

SERIAL VIRTUAL

ROMÂNIA, ANUL 2045
(Episodul 5)

Silviu LAZĂR

Nava începea să fie aprovizionată pentru lunga călătorie în spațiu. Călătoria durPentru binele întregului echipaj, Mirel se gândi să schimbe puțin strategia pentru a-și expune punctul de vedere. Știa că Pișcupescu adora să pupe în fund dar, la fel de mult, adora să fie pupat în fund. În plus, Mirel îi citise dosarul, știa că era absolut dependent de iahnie, mici și mujdei.

- Stimate comandant Todoran Pișcupescu, atoateștiutorul nostru înțelept, comandantul nostru suprem și prealuminat, avem rezerve minimale de iahnie, mici și mujdei. Poate ne ajung doar până scurt timp după ce decolăm, zise Mirel mințind cu nerușinare.

- Cum?!?!, tună din glas Pișcupescu. Este incredibil cum acești cretini de la conducere își bat joc de noi. Am cerut clar ca pe listele de aprovizionare să fie din abundență iahnie, mici și mujdei. Te rog să mergi chiar acum la șeful aprovizionării și să-i ceri să rectifice lista.

- Bine, Todorane, ăăăăăă, scuzați, dom' comandant emerit Pișcupescu, fug chiar acum la aprovizionare!

Mirel dădu fuga la departamentul de aprovizionare. După ce a bătut calea pe la nu știu câte birouri, în cele din urmă a fost trimis la registratură pentru a putea depune cererea de modificare a necesarului de hrană. În clădirea departamentului de aprovizionare biroul de registratură se afla la subsol. Toată lumea știa de acel loc sinistru de abordat, luminile pâpâiau ca într-un film de groază, cu un miros fetid ce-ți rupea nasul. În plus, trebuia să dai nas în nas cu doamna de la registratură, renumita și, totodată temuta, Vasilica Mătrăgună. Avea doar 30 de ani, dar arăta ca la 70. Nu fusese căsătorită niciodată, ura copiii și animalele de companie, fie ele câini, păsări sau hamsteri. Avea un neg uriaș pe vârful nasului, din care ieșea un fir de păr rebel. Tot timpul purta un pulovăr tricotat, din care ieșeau firele, de culoare verde, care mirosea tot timpul a ceapă călită. Mirel era de-a dreptul îngrozit să pășească în acest loc, mai ales de teama doamnei Vasilica.

„DESTĂINUIRI LA TIMPUL PREZENT”

Mihai CĂLUGĂRIȚOIU

Apărut la Malu Mare, Editura Cristian PlusArt, în 2023, volumul „Destăinuiri la timpul prezent”, al lui Ovidiu-Cristian Dinică, ne prezintă 12 dialoguri cu oameni de știință și cultură.

Ovidiu-Cristian Dinică este, până în prezent, autorul a șase volume, la care îl adăugăm pe acesta, pe cele în colaborare, precum și numeroasele studii, eseuri, poezii și proză scurtă, apărute în mai multe publicații literare.

Interviul este o metodă de cercetare a ontosului, în acest caz a ființei creatoare de literatură și știință, de cunoaștere interumană, dar și de valorizare, de axiologie, de metabolizare a creațiilor spirituale.

Creatorii prezentați de Ovidiu-Cristian Dinică s-au pus în slujba culturii române, activând în țară sau în străinătate, chiar dacă unii sunt de altă etnie.

O parte a acestor creatori sunt vâlceni: Nelu Barbu, Dorel-Mihai Constantinescu, Petruț Constantinescu, Emilian-Valentin Frâncu, Lavinia Niculicea. O altă parte sunt în țară: Mihaela Aionesei, Emilian Elizan Boroghină, Dodo Niță, Daniela Toma, Varujan Vosganian, iar alții locuiesc în străinătate: Daniel Ioniță (Australia) și Christian W. Schenk (Germania).

Mihaela Aioneseri ne vorbește de zbaterile sale și de «povara „străinătății” în propria țară» (p. 9), de iatrogenizarea limbii române în propria țară.

Dimpotrivă, Varujan Vosganian mărturisește: „Pământul românesc și poporul român au fost gazde bune în momentele de cumpănă din istoria armenilor” (p. 170), și recunoaște că: „În România sunt armean, dar în afara granițelor României eu reprezint statul român” (p. 172).

Printre creatorii și promotorii culturii române, autorul ne prezintă pe Nelu Barbu, „ispitit mereu... de... marile spirite ale literaturii române, fie... ale literaturii universale” (Ion Dodu Bălan, p. 29), Lavinia Niculicea, „Poet cu normă întreagă” (p. 132) ori pe Daniela Toma și „starea de poezie” (p. 160).

Autorul ne prezintă și un creator de frumos pentru cei mici sau cei veșnic aflați în copilărie, Dodo Niță, făuritorul de benzi desenate, „mijloc de comunicare, aflat la intersecția dintre literatură și artă” (p. 138) și care susține că: „Pasiunile adevărate nu mor niciodată” (p. 142).

Cu atât mai mult, aflăm, după aproape o jumă-tate de secol, despre realizările inginerului doctor Dorel-Mihai Constantinescu, inventator, coautor al „apei grele” în România, care a reușit „să descrie matematic ce se întâmplă într-o instalație de fabricare a apei grele” (p. 51) și zbaterile domniei sale pentru realizarea, pe plan local, a Muzeului Științei și Tehnologiei (pp. 44-57).

Din paginile volumului aflăm, de asemenea, de la Emilian-Valentin Frâncu, despre familia Frâncu și ascendenții ei, făuritori ai României Mari ori despre vechiul Râmnic, și care mărturisește: „Toată viața am încercat să fiu în frunte, să fiu în top” (p. 91) și credința sa despre: „Un om care are cultură, nu poate fi un om rău” (pp. 68, 107). Un loc de cinste a acordat autorul oamenilor care promovează cultura.

De la Emilian Elizan Boroghină, actor și regizor, aflăm că: „Efectul formator și purificator al poeziei asupra sufletului și minții omului poate fi uriaș” (p. 43), iar de la Petruț Constantinescu aflăm că: „Lucrurile solide în domeniul culturii se realizează cu efort” (p. 60).

De un interes major sunt mărturisirile lui Christian W. Schenk, „medic chirurg, poet, eseist, editor, traducător”, de etnie „europeană”, dacă putem spune așa, dar de naționalitate română, care locuiește în Germania, și care susține, cu tărie, că: „O țară se ridică prin cultură” (p. 154).

Tot de la domnia sa aflăm că: „Poeziei românești... îi lipsește... promovarea... atât pe plan național cât și mondial!” (p. 148) și ne spune că: „Singura posibilitate de promovare sunt, evident, traducerile” (p. 155).

La fel de implicat în promovarea literaturii române este și Daniel Ioniță, profesor de economie, stabilit în Australia, realizator al „antologiei de poezie din istoria literaturii române” (p. 123), „Testament- 400 de ani de poezie românească” (p. 126).

Încercând o concluzie, suntem de acord cu aserțiune lui Varujan Vosganian: „Nimeni nu face cultură română mai bine decât noi” ori cu susținerea lui Petruț Constantinescu privind: „necesitatea... unui consens cultural” (p. 64) ori cu „dialogul artelor” (p. 65) și cu orice fel de promovare a valorilor culturii române, pe plan intern și, mai ales, pe plan internațional.

21 iulie 2023

„ULTIMA ORĂ” DE MIHAIL SEBASTIAN LA TEATRUL ARIEL

MOTO: Siguranța gestului teatral nu moare odată cu autorul

Ovidiu Cristian DINICĂ

Piesa „Ultima oră” a cunoscut premiera națională în stagiunea 1946-1947. Este o piesă de factură satirică, scrisă cu ironie și sarcasm. Acțiunea se desfășoară pe două planuri concret constituite. Avem în primul plan o incursiune efectuată în lumea gazetăriei. Umorul este localizat în primul act sub influența dramaturgiei scrisă de I.L. Caragiale. În actul al doilea cunoastem personalitatea profesorului Andronic și ne edificăm asupra rolului Magdei Minu, studenta îndrăgostită de inefabil. Ultimul act este o desfășurare de forțe pe teritoriul advers, în speță, al industriașei Bucșan. Piesa are ca punct de plecare viața presei în sediul unei gazete de scandal, care caută să supraviețuiască prin subiecte aduse din controversata lume politică și comercială, aflată în total dezacord cu sfera ideilor creatoare. Mădălina Floroaica în rolul Niță este jovială. Planul al doilea corespunde cu aspirațiile cultivate ce provin din mediul universitar. Între cele două planuri sunt întrețesute personaje, tipologii controversate.

Umorul curge în primul act sub impactul situațiilor limită, unde se impun dialoguri rapide. Mem-brii redacției „Deșteptarea” trăiesc cu frenezie alcătuirea revistei cu teama deznodământului zilnic. În redacție îl găsim pe Pompiliu, un redactor lipsit de inspirație, interpretat cu umor de Gogu Preda. ...Ștefănescu, secretarul redacției, este întotdeauna grăbit și responsabil. El alcătuiește cu indolență sumarul revistei, vânând subiecte din zbor și îmbrăcând cu eleganță hainele indiferenței. Personajul este jucat eficient și cu naturalețe de către Georgiana Marin. Actrița Juliet Antoh sau Hubert devine prin scurta dar inspirata intervenție în scenă, supapa de seviciu, este vinovată de eroarea săvârșită prin tipărirea articolului, dar este iertată, inocența cu care interpretează rolul o salvează. În redacție este și Voicu, interpretat de Gabriel Popescu, care punctează ritmic, la fel ca un metronom.

Titlul ziarului nu cred că este ales întâmplător, fiind ca un laitmotiv ce îndeamnă la observație și atitudine. Ies în evidență abateri, abuzuri, specifice unui ziar mic. Ele trec peste etica profesională și sunt sancționate de publicul spectator cu aplauze pentru umorul creat. În acest amalgam ziarul supraviețuiește datorită scandalului.

Contrastul intră în scenă odată cu personajul ce-l determină, și anume, profesorul Andronic sau Alexandru cel Mic. Acesta, este interpretat de Ionuț Mocanu, un actor ordonat și meticulos, rolul sau este de naiv, absorbit de profesie și rupt de realitate. Pentru profesor colaborarea cu redacția ziarului este jalnică, se dovedeste neînțelegerea secretarului redacției, pe care nu-l impresionează nimic, nici gravitatea erorilor de tipar care vor declanșa confuzia și vor conduce la șantajul emoțional.

Greșelile de transcriere sunt făcute în tipografie la articolul cu ținută științifică, în care profesorul își anunță concluziile rezultate în urma studiului dedicat lui Alexandru cel Mare, regele antic al Macedoniei. Articolul său destinat revistei de istorie antică, este publicat în grabă în micul ziar, în ultima oră necesară pregătirii unui nou număr. La fel cum buturuga mică răstoarnă carul mare, articolul provoacă scandalul în care implicată va fi industriașa Bucșan Grigoria, ce-și dovedește astfel ignoranța culturală.

Regizorul a mizat în interpretarea rolului Grigoriei Bucșan pe forța actoricească și precizia Cătălinei Sima. Aducerea în scenă a acestei actrițe polivalente este de bun augur, temperamentul său puternic marcând astfel persuasiunea feminină. De-a lungul piesei, dialogul dintre Magda si Grigoria este firul conducător pe care se dezvoltă acțiunea, piesa desfășurându-se, în ansamblul ei, între aceste două caractere puternice.

De asemenea, ele reprezintă talerele balanței, ce adună personaje în jurul lor, necesare pentru a etala diferențele majore dintre moduri diferite de acțiune și gândire. Deși contrastante, rolurile celor două actrițe au în comun pasiunea, numai că scopurile diferă. Aceste sublinieri sunt vizibile în regia lui Șerban Puiu.

Dominantă Grigoria este, totuși, stăpânită de frica demascării proiectului său, „Protar”. Toate bune și frumoase, doar că regizorul folosește o tușă groasă, aducând în scenă un bodyguard, pentru două motive, cred eu: să accentueze importanța personajului interpretat de Cătălina Sima; să amplifice umorul scenelor;

Prezența bodyguardului nu este necesară, deoarece actrița este stăpână pe mijloacele de interpretare și umorul rezultat este grotesc, neajutând piesa. Aceste intervenții regizorale scot comedia din atmosfera proprie pieselor scrise de Mihail Sebastian. Scopul dramaturgiei celui menționat mai sus este și de a îndemna spectatorul să viseze. Piesele sale conțin lirismul necesar, care în această comedie se concretizează prin rolurile Magdei și ale profesorului Andronic.

Actul al doilea contrastează puternic cu primul act. Găsim în al doilea act pasiunea dată de dragostea platonică a Magdei pentru Alexandru cel Mare, aceasta idealizând personajul istoric.

Andronic se apleacă cu respect să-l studieze pe regele macedonean. Curajul său este ascuns de modestia sa și constă în „patima” studiului. Pentru profesor contează ideea științifică pe care, temerar, o emite cu privire la uciderea lui Parmenion.

(Continuare în pag. 8)

DIN REVISTE LUATE...ȘI-N REVISTĂ DATE...

Mihai MUSTĂȚEA

Vreme de vară, când viața-i ușoara ...

"Nu-i vară și nu-i toamnă: e vremea când în tine,/ Pe înserări senine, un dor de ducă-ți vine. // (...) Pe drumuri depărtate să prindă călătorul./ Pe casa părăsită voi trage greu zăvorul./ (...) Strâng bine calun pulpe și pinteni dau s-ajung/ La hanul vechi ce-aține sub plute drumul lung.// (...)... Să fie chiar hanul lui Mânjoală?//... icoană nu-i,// Miroase a iubire, a mere, a gutui." (Ion Pillat-*Gustar*).

Prima revistă culeasă din vraful lunii iulie este Tribuna, la numărul 500. O revistă care anul viitor va sărbători 140 de ani de existență și pentru care Ioan Slavici a făcut în două rânduri pușcărie. Urăm revistei *Tribuna* viață lungă și o menținere constantă la un înalt nivel în cultura scrisă românească. Managerul, la ora bilanțului, remarcă distribuția bine pusă la punct, calitatea materialelor publicate, a colaboratorilor și, nu în ultimul rând, ținuta grafică și ideea de a publica în fiecare număr un artist plastic. Spicuim din editorialul managerului Mircea Arman: "La împlinirea a 500 de numere ale seriei noi a revistei Tribuna, țin să mulțumesc și colaboratorilor noștri.... Nu îi mai amintesc aici pentru a nu stârni animozități în cazul în care, fără voie, voi uita pe cineva."

Culegem și o revistă pe care o prezentăm întâia oară: *Lettre internaționale*, ediția română/2023. Până-n pandemie avea apariția în cadența succesiunii celor patru anotimpuri. După, are o prezență anuală. Decupăm din editorialul: *Către cititorii noștri*, scris de Adrian Mihalache: "Ne despărțim acum de admirabilul om de teatru și cunoscător de frumos Georges Banu. Vom ajunge aidoma corăbiei lui Tezeu, căreia i se schimba rând pe rând scândurile putrezite, ajungând să fie alcătuită doar din piese noi, dar rămânând ea însăși. Nu am vrut să publicăm necrologuri, ci să aducem ofrande. Victor Ivanovici îi aduce lui Georges Banu un dar postum, printr-o interpretare inspirată a unui poem de Giorgios Seferis."

Dominique Dolmieu i-a fost discipol și evocă cele trei pasiuni ale lui Georges Banu: teatrul, arta plastică și literatura. *Moartea unui connaisseur* este omagiul lui Adrian Mihalache.

Invazia Rusiei în Ucraina a stârnit curiozitatea noastră privind istoria și identitatea culturală a acestei țări. Istoricul Gheorghe Gorun ne dă o imagine clară asupra dezvoltării istorice a țării. Avem astfel prilejul să ne îmbogățim cunoștințele, trecând dincolo de romanul istoric sau de *Letopisețul* lui Miron Costin. O revistă excepțională prin grafică și sumar.

Din *Apostrof*-ul din iulie, recomand continuarea, în editoralul lui Ion Vartic: *Ultima farsă a lui Petru Dumitriu*. Se știe deja că modelul lui Reznicek din *Supraviețuiri*-le lui Radu Cosașu este Leonte Răutu. Pe seama acestuia nu se spuneau bancuri. A existat, totuși, un scriitor, care i-a jucat o festă de zile mari. Scriitorul este Petru Dumitriu, iar farsa a fost construită de el pe îndelete, timp de aproape doi ani. Citiți și vă veți convinge că, la rândul meu, nu fac vreo farsă. *Dosar*-ul este deschis lui Liviu Ciulei, la 100 de ani de la naștere: *Teatrul Odeon: țipătul de pescăruș ucis*, de Anca Hațiegan. Cu *ochiul liber* citește poezia din volumul: *Introducere în poezie* Alice Valeria Micu, în consemnarea: *O frumusețe teribilă à la Ion Mureșan*. La *Biblioteci în aer liber* citim poeții Don Paterson și Balázs Imre József. Reproducem din ultimul: "nu semna orice dar mai cu seamă nu semna oriunde există locuri nepotrivite pentru asta există unii care știu totul mult prea bine și în locul tău." Să luăm aminte!

Din *Steaua*, culegem din *Lecturi*-le și *gânduri*-le lui Ovidiu Pecican o serie de asocieri, de sugestii și ipoteze, după recitirea sintezei clasice de-acum: *Filosofia în Evul Mediu*, cartea lui Étienne Gilson. Gilson spune, la un moment dat, că o serie de polemiști ai școlii iudeo-alexandrine, precum Flavius Josephus și Filon, urmați apoi de Iustin și de Tațian au socotit, încă din primele veacuri creștine, că grecii și-au împrumutat o serie din ideile fecunde ale arsenalului lor filosofic din ... *Biblie*. Virgil Rațiu în *Comentarii la înțelepciunea lumii culege*, din cartea lui Gelu Negrea: *Gânduri răzlețe*, o suită de comentarii în care predomină analizele a nenumărate vorbe memorabile rostite de minți luminate, aforisme moderne, maxime, analize hermeneutice, prin care autorul își exprimă neîncrederea în speranța unei eternități luminoase.

Convorbiri literare ne lasă să culegem *Atitudinea* lui Cassian Maria Spiridon: *Democrația ateniană, un model* (I). Cităm: "Alegerea lui Pericles va transforma Atena intr-o democrație autentică. (...) Democrația, născută în Grecia antică, este regimul politic în care puterea (*cratos* în limba greacă) aparține poporului (*demos*) definit ca fiind mulțimea tuturor cetățenilor. La *Ancheta revistei: Eminescu azi*, Theodor Codreanu este convins și ne convinge că Titu Maiorescu a avut intuiția, *avant la lettre* de a stabili pe *Eminescu și canonul literar și cultural românesc*. Din nelipsitul Gheorghe Grigurcu și *Rama unui tablou literar* ne-a atras atenția aforismul: "S-ar zice că viața are un singur drum, dar de fapt e vorba de un păienjeniș de drumuri care fac posibile visul, dubiul, speranța, angoasa, iluzia. O complexitate ce pare a concura conceptul de Destin ." La *In memoriam*, Ion Hadârcă ne deslușește: *Poezia lui Nicolae Dabija*, iar Vasile Spiridon e preocupat de *Ion Agârbiceanu și Obsesii-le funciare*. Prin Antonio Patraș îl cunoaștem pe: *Familistul Caragiale*. Constantin Coroiu trimite pe scâdură: *Scene și caractere dintr-o istorie literară gesticulată-100 de ani de la nașterea lui Constantin Țoiu*. Revista publică pagini de proză și poezie pentru amatorii de literatură, iar pentru cititorii curioși, Valentin Talpalaru este la datorie prin *comPRESA REVISTELOR*.

Suntem sau nu de acord cu Nicolae Breban, când afirmă în *Contemporanul*: "Sunt un autor care își schimbă măștile într-o noapte lungă de carnaval care e chiar viața, care e viața societății, viața vizibilului." Pentru a obține această metamorfoză, autorul, ca la scriitorii textualiști, intră în text și anunță ruptura personajului pe care a construit romanul. Și așa face din *Bunăvestire* unul din rarele romane politice, în editoralul lui. Ioan-Aurel Pop face o mărturisire de credință în *Meritocrația apusă și scrisul istoric actual* : "În accepțiunea istoriei ca disciplină de studiu și formă de cunoaștere contemporană, istoricii de meserie au menirea să reconstituie trecutul debarasat de orice *comenzi sociale*, cu singurul scop de a scoate la lumină lumile de odinioară în forme cât mai apropiate de realitatea lor genuine." La *Modele europene* ne este propus: *Tânărul Nichita Stănescu*, un fragment dintr-un studiu al lui Daniel Cristea-Enache. I se raliază și Iulian Boldea cu: *Nichita Stănescu. Poetica și poietica trăirii*. Mihaela Helmis are un dialog cu Mihai Cimpoi despre: *Conștiința unității spațiului cultural românesc*. La *Modele europene*, Mircea Coloșenco pune miza pe *Brâncuși*.

Din cronica literară, semnată de Dan Cristea, în *Lu-ceafărul de dimineață*, îl culegem pe Mihai Firică, unul dintre comentatorii emisiunii România literară TV, cu volumul: *Dragostea cu parfum de migdale amare*. Lipsită de patetisme, de *jelanii*, lucidă, poezia de dragoste scrisă de Mihai Firică excelează prin amănunte evocatoare, consemnate, și acestea, cu "ironia în colțul gurii". Alex Ștefănescu ne amintește că Garabet Ibrăileanu este primul critic literar care a observat, încă de acum o sută de ani, că în *Capra cu trei iezi* este vorba, în același timp, și despre animale și despre oameni, că povestea este și o povestire. De la Ion Creangă intră în *Gura satului*, de Ioan Slavici, pentru ca la final, să-l însoțească pe Ion Vlasiu în *Am plecat din sat*. Marius Miheț este atras de *Constantin Țoiu. După un veac*. Erich Maria Remarque se numără printre cei mai prolifici autori ai secolului trecut, iar în literatura de specialitate a primit chiar și titlul de cronicar al secolului, ne atenționează Alexandra Nicolaescu în prezentarea: *Erich Maria Remarque*. *125 de ani*.

In *Orizont*, Răzvan Voncu, chestionat de Cristian Pătrășconiu, dacă literatura română e *altfel* (după o fomulă celebră a lui Lucian Boia), nu agreează formularea și pentru el: "Literatura română, privită din perspectivă istorică, nu e deloc *altfel*." Revista găzduiește ancheta realizată de Cristian Pătrășconiu: *Ce se vede de la fereastra dumneavoastră?* Ilinca Ilian ne supune la *Testul Kundera. Tur de orizont* și *Cronica măruntă* sunt ultimele roade culese din revistă.

Din *Ramuri*, culegem editorialul lui Gabriel Coșoveanu: *Însingurații și învățământul.* Nicolae Prelipceanu, în *Reformă și stabilitate, dă semnal(e)*: "Ca să nu mai lungim vorba, declinul societății românești este asigurat pe multe decenii de-aici înainte, cu măsurile cârpite pe care guverne de amatori de sinecuri le aruncă pe piață." *Despre siguranță și alți demoni* este cronica literară de Gabriela Gheorghișor, dedicată cărții lui Varujan Vosganian: *Povestiri despre oameni obișnuiți*. Varujan Vosganian este autorul unui roman de neuitat Cartea șoaptelor (2009), intrată în competiție cu o capodoperă : *Cele patruzeci de zile de pe Musa Dagh* (1933), de austriacul Franz Werfel, închinată rezistenței armenilor în timpul genocidului de la 1915, și una din temele *Cărții șoaptelor*. În mod simbolic, traducerea lui Vosganian, în limba germană, a fost publicată de aceeași editură din Viena, care lansase pe piață capodopera lui Werfel. Este un document istoric, poem în proză, fantezie și realitate cutremurătoare, "o istorie de istorii". Este un roman magnific, una din marile cărțile ale secolului nostru. Pentru cronicarul revistei: "Varujan Vosganian scrie o proză rafinată și expresivă, deopotrivă realistă și simbolică, de mătăsuri poetic-orientale și de dantele livrești, pe care dansează însă licuricii vioi ai spiritului." În revistă este prezent însuși Varujan Vosganian cu un fragment de roman: *Numărătoarea morților Revoluției a fost greșită. Autoficțiunea și refuzul complicității cu sine* este tema fundamentală a cărții lui Annie Ernaux: *Pasiune simplă. Confesiunea adolescentei*, pe care articolul Gabrielei Nedelcu-Păsărin o comunică cititorului. Am ales și atât am cules din Ramuri.

Din *Scrisul Românesc* culegem medalionul lui Florea Firan, care consemnează contribuția la cunoașterea avangardei românești în țară și peste hotare, mai ales în Franța, a lui Petre Răileanu. Constantin Cubleșan revine și încearcă să dezlege enigma unei zile din viața Poetului cu articolul: *Eminescu. 28 iunie 1883. Baia Mitrașevski* . La *Ancheta* revistei: *Omul sau Opera?*, răspund Daniel Cristea-Enache, Răzvan Petrescu, Corina Șuteu, Gabriel Coșoveanu, Ovidiu Pecican și Petru Clej. Pentru Adrian Iliescu: *Adâncul acestei calme creste*, de Bogdan Suceavă, este cartea unui matematician despre un matematician.

In editorialul din *România literară*, nr.29-30, Nicolae Manolescu, la întrebarea: *Cea dintâi carte citită*, declară: "e cazul să mărturisesc care este cea dintâi carte pe care, am fost convins, am citit-o ca pe o operă literară: romanul *Roșu și Negru* al lui Stendhal. (...). Romanul lui Stendhal m-a învățat să citesc literatura." În rubrica de alături la *poeți contemporani de altădată*: Adrian Păunescu, cu: *Văzduh virgin*: "Și iată mi se-ngroașă vocea, / Îmi stau pe ea bărci moi de râs/ Sânt viu și liber și în plus/ E Nastratin bătrânul Hogea." Este Poetul din volumul: *Mieii primi*, cartea de debut. În dialogul realizat de Cristian Pătrășconiu cu Henry Gee, autorul unei cărți etalon despre marile ipoteze ale apariției vieții, scrisă într-un ritm alert și bogată în informații științifice, răspunde :"cel mai uimitor este însuși faptul că există viața. *La ancheta dedicată basmului preferat*, Gabriel Chifu scrie, anticipat, în nr. precedent: "Ce basm mi-a plăcut în mod special? Indenegabil, *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*, cules de Petre Ispirescu. E un basm românesc original, neîntâlnit în literatura folclorică europeană, și e un basm care, atipic, nu se încheie fericit. Noica îl considera basmul Ființei și i-a consacrat, în *Sentimentul românesc al ființei* o admirabilă interpretare.

(Continuare în pag. 9)

EPISCOPUL GRIGORIE LEU AL EPISCOPIEI ARGEȘULUI (7 IUNIE 1936-11 IUNIE 1940) ÎN VIZITĂ CANONICĂ LA BISERICA FOSTULUI SCHIT FEDELEȘOIU ÎN 1937 ȘI 1938

,, ... să reconstruim cetatea lui Dumnezeu pe pământul țării românești; să rebotezăm prezentul spre a întări viitorul.'' (Episcopul Grigorie Leu al Episcopiei Argeșului)

Pr. Dr. Ioan DURĂ

Grigorie Leu (1881-1949) a fost ierarhul eparhiei Argeșului de la 7 iunie 1936 și până la 11 iunie 1940. Și ca Întâistătător al Episcopiei Argeșului s-a preocupat intens de întărirea credinței creștin ortodoxe în rândul mirenilor din eparhia sa, mai ales a acelora din parohiile unde pătrunseseră sectanții timpului, ca Tudoriștii, Adventiștii și Penticostalii. Și tocmai în acest scop, episcopul Grigorie Leu a întreprins vizite canonice în parohii oficiind Slujba arhierească și săvârșind și procesiune cu moaștele Sfintei Mucenice Filofteia. De altfel, chiar episcopul Grigorie Leu consemna că în ,,iunie 1937, când am făcut și procesiune cu moaștele Sf. Filofteia... .''[1]

Episcopul Grigorie Leu scria că în 1937: ,,La 29 iunie (Sf. Apostoli Petru și Pavel) vizitez trei parohii din care cea mai mare, cea mai înstărită, dar și cea mai tulbure comună de sectanți de lângă Pitești ,Oarja'.''[2] Și, într-adevăr, respectiva comună Oarja era atunci ,,cea mai tulbure'' din cauza prezenței Penticostalilor în aceasta.

Așadar, potrivit celor consemnate de însuși episcopul Grigorie Leu, arhieria sa a trecut la acțiune: ,,Față de această situație, ne-am ocupat în deosebi de aceste parohii. Am rânduit serbare cu slujbă arhierească în iunie 1937, când am făcut și procesiune cu moaștele Sf. Filofteia, ...''[3]

Luna următoare, iulie, a aceluiași an, episcopul Grigorie Leu vizita canonic alte parohii ale eparhiei sale, printre care și pe aceea a Fedeleșoiului, potrivit celor consemnate: ,,În luna iulie 1937 am vizitat însemnatele parohii de pe malul Oltului jud. Argeș, câteva foste mănăstiri. După Prodănești-Vegești și Blidari de pe valea Sâmnicului, ne-am oprit în parohia Sâmnic... . Trecem la Fedeleșoiu, fostă mânăstire. Biserica e veche, istorică, o construcție arhitectonică mânăstirească. Fiind Duminică, găsim mulți credincioși la Sf. Liturghie ...''[4]

Iată, deci, că Episcopul Grigorie Leu a rămas plăcut impresionat de prezența mare a credincioșilor la Sfânta Liturghie săvârșită în iulie 1937 în biserica parohiei Fedeleșoiu, fostă a schitului și mănăstirii Fedeleșoiu.

Cert este că, potrivit rezultatelor recensământului populației din 1930, ,,din totalul locuitorilor județului (Argeș, n. n.) 99,1% sunt ortodocși.''[5]

Slujitor și paroh al parohiei Fedeleșoiu era în iulie 1937 preotul Gheorghe Gh. Mustățea (1 dec.1927- până în 1946).

În lucrarea sa, ,,Comorile Argeșului'', din decembrie 1937, episcopul Grigorie Leu scria că schitul Fdeleșoiu se află ,,așezat pe un deal, cu o admirabilă vedere spre Olt.''[6] Arhipăstorul eparhiei Argeșului, episcopul Grigorie Leu, după propria-i mărturisire scrisă, preciza: ,,În primăvara anului 1938 am reînceput vizitele și cercetările''[7]. Dar de această dată ,,cercetările'' ierarhului urmăreau îndeosebi asigurarea că preoții locuiesc în respectivele parohii. Printre locașurile vizitate și cercetate de episcopul Grigorie Leu în primăvara anului 1938 s-a numărat și biserica parohiei Fedeleșoiu: ,,În dreptul orașului Râmnicu-Vâlcea este de asemenea fosta mânăstire Fedeleșoiu- cu o clădire de asemenea atrăgătoare.''[8]

Deci, în primăvara anului 1938, episcopul eparhiot Grigorie Leu venea a doua oară la ,,fosta mânăstire Fedeleșoiu'' și despre care scria că are ,,o clădire atrăgătoare''. Din cele de mai sus este evidentă grija episcopului Grigorie Leu pentru parohiile eparhiei sale, inclusiv a Fedeleșoiului, îndată ce s-a urcat pe scaunul Episcopiei Argeșului.

Merită evidențiată aici și purtarea de grijă a episcopului Grigorie Leu pentru așezămintele monahale ale eparhiei sale. Întrucât episcopul Grigorie Leu a militat pe lângă autoritățile statului român de atunci pentru înzestrarea mănăstirilor Episcopiei Argeșului cu pământ arabil și păduri, prin cele scrise în broșura sa intitulată ,,Glas pentru înzestrarea mănăstirii Argeșului'' în care cere: ,,să reconstruim cetatea lui Dumnezeu pe pământul țării românești; să rebotezăm prezentul spre a întări viitorul''. ,,Să scuturăm praful de pe ceaslovele strămoșești. Să ne reîntoarcem la acele vremuri când prin vii și ascunzișuri de munți răsăreau lăcașuri mănăstirești, când românii erau puțini, dar erau mari și atotputernici, prin credința și nădejdea lor în conducerea divină și dreptatea cerească. Deși năvălitorii vrășmași curgeau ca șivoale de apă, totuși românii grupați în jurul Sf. Altare, ctitorii ale voevozilor conducători, nu se temeau de ziua de mâine. Erau înarmați sufletește cu dragoste de țară, care nu cunoaște împedecare''[9].

Localitatea Fedeleșoiu aparținea în anii 1937-1938, adică în timpul în care episcopul eparhiot Grigorie Leu vizita canonic parohia acesteia, din plasa Oltul: ,,26. Fedeleșoiu.''[10] Adică, una din cele ,,6 plase''[11] ale județului Argeș. Cât despre sfârșitul episcopului Grigorie Leu[12], acesta a fost ,,îndepărtat din Scaunul Hușilor (5 februarie 1949), surghiunit, deces neașteptat (prin deducție, otrăvit).''[13] De altfel, faptul că a fost ,,asasinat prin otrăvire... a fost confirmat recent prin autopsie și examen medico-legal.''[14] Și, firește, un astfel de sfârșit al episcopului Grigore Leu s-a săvârșit ca urmare instaurării comunismului în România după 23 august 1944, în prezența trupelor sovietice[15], și a stalinizării României în anii 1948-1950.16.

Note: 1) Anuarul Eparhiei Argeșului. Tipografia ,,Artistica''. Pitești, 1940, p. 10. **2)** Ibidem, p. 9. **3)** Ibid., p. 10. **4)** Ibid., p. 16-17. **5)** ,,Enciclopedia României''. Vol. 2: Țara Românească/ Asociația Științifică pentru Enciclopedia României; coord., pref. Dimitrie Gusti; cord. Const. Orghidan, Mircea Vulcănescu, Virgiliu Leonte, Editura Imprimeria Națională, București, 1938, p. 37. **6)** Episcopul Grigorie Leu al Argeșului, Comorile Argeșului. Editura Curtea de Argeș, 28 dec. 1937, p. 66. **7)** Anuarul Eparhiei Argeșului..., p. 26. **8)** Ibidem, p. 28. **9)** Ibid., p. 29. **10)** ,,Enciclopedia României...'', 1938, p. 40. **11)** Ibidem, p. 39. **12)** Despre episcopul Grigorie Leu, a se vedea: Adrian Nicolae Petcu- Pr. Nicolae Cătălin Luchian, Episcopul Grigorie Leu în vâltoarea istorică. Documente (1924-1949). Editura Doxologia. Iași, 2010. **13)** ,,Enciclopedia Argeșului și Muscelului''. Volumul III (L-R). Muzeul Județean Argeș. Pitești, 2012, p. 16. **14)** Pr. Dr. Dr. Remus Birtz OBSS, Cercetător la Institutul de Istorie ,,George Barițiu'' din Cluj Napoca, Un preot catolic demolează atacul cuplului Schmitt-Liiceanu la adresa BOR, nota 40, în ,,www.activenews.ro/Un-preot-catolic-demoleaza-atacul-cuplului-Schmitt-Liiceanu-la-adresa-BOR-In-contra... (Apud comunicatul oficial al Episcopiei Hușilor din 9. VIII. 2021, realizat în urma anchetei Procuraturii Militare la poziția: https://episcopia-husilor.ro/rezult atele-cercetarilor-privind-moartea-suspecta-a-episcopului-grigorie-leu-al husilor-otrăvit-de). ,,Martirizarea Vlădicăi Grigorie de asasinii comuniști, coordonați de Emil Botnăraș, nu a fost singulară, ci ea s-a desfășurat în lanț, după cum rezultă și din informațiile existente în dosarele întocmite de Securitate, deoarece era dirijată direct de la Moscova.''. (Paul Leu. Răpit de KGB și condamnat la moarte. Editura Euroland. Suceava, 2009, p. 69). De precizat, totodată, că fiul episcopului Grigorie Leu, Vasile ,,a părăsit țara în mod fraudulos, odată cu preotul Burducea și preotul F. Gâldău, prin luna septembrie 1948.''. (Paul Leu, op. cit., p. 156). **15)** Despre instaurarea regimului comunist în România, a se vedea, Ioan-Aurel Pop, Istoria României moderne, Editura Ideea Europeană. București, 2019, p. 202-207. **16)** A se vedea, Nicoleta Ionescu-Gură, Stalinizarea României: Republica Populară Română 1948-1950: transformări instituționale. București. Editura Bic All Educațional, 2005.

„ULTIMA ORĂ”...(Urmare din pag. 6)

Similitudinea estetică dintre studentă și profe-sor este covârșitoare. Ea îi unește pe cei doi. La Magda întâlnim aplombul tinereții, curajul de a iubi necondiționat, la adăpostul căruia încolțește și speranța de a-și vedea împlinit scopul vieții sale. Ea profită de confuzia rezultată ca urmare a articolului publicat și care i-a adus panică Grigoriei. În umbra lui Andronic este slujnica Ana, este interpretată cu naturalețe și umor de Olimpia Deaconescu.

Andronic, marcat de studiul făcut de-a lungul vieții despre regele Macedoniei, devine precaut. El vrea să-și îndeplinească activitatea pornind într-o expediție în Asia, pe urmele regelui, si dorește aflarea adevărului.

Diferența dintre Grigoria Bucșan și profesor este atitudinea lor față de adevăr. De asemenea, Bucșan vrea măreție financiară, pe când Andronic dorește doar înțelegerea evenimentului istoric. Iată două poziții diferite moral, abordate sub spectre diferite.

Actrița Anca Olteanu, în rolul Magdei, arată măiestrie artistică în interpretarea și crearea personajului, dând măsura calității. Dan Constantin, interpretându-l pe directorul gazetei „Deșteptarea”, confirmă profesional în jocul său. Camelia Constantin, jucând pe Agopian, este soluția perfectă pentru acest spectacol. Alin Păiuș, în scurta prezență pe scenă, are dinamism și cucerește sala. Radu Bunescu, în rolul lui Werner, are o prezență conjuncturală, putând fi echivalentul secretarului de astăzi.

Piesa este complexă, cu un ritm accelerat de desfășurare. Are punctul culminant în noaptea negocierii când se trece cu aplomb de la agonie la extaz. În acest moment de mare amplitudine găsim toată emoția acumulată în întreg spectacolul.

Grigoria are viziunea prăbușirii imperiului său financiar, dar teama de a nu pierde o determină să accepte șantajul Magdei. Noaptea este decisivă și pentru directorul ziarului care, în alergarea după insolit, acceptă compromisul, semnând polițe în alb. El jubilează, hotărât să scoată o ediție specială în care să fie consemnat pactul dintre cele două tabere prin înființarea societății „Protar”, de studiere a istoriei antice.

Marea mobilizare de forțe are loc și-n jurul structurii metalice, adusă ca o soluție pentru prezentarea măreției financiare a imperiului Grigoriei, însă insuficient pusă în luminile rampei, structura nereușind decât să fie un element complicat și dificil pentru actori.

Dialogul non-verbal care se desfășoară în jurul ei este neconcludent, lăsând loc interpretărilor și putând duce pe piste false. Cu toate că studenta vrea să inducă spaima prăbușirii imperiului Grigoriei, nu se poate desprinde această acțiune. Jocul celor două, în acest punct din piesă, nu explică corect relația actoricească dintre ele. Montarea piesei nu convinge asupra actualității sale, fiind translatată în lumi paralele cu realitatea, o realitate virulentă și dură.

Salvarea piesei se datorează dialogului. Este bine realizat momentul artistic când studenta conduce profesorul ce are ochii închiși pe acoperișul sugerat de alcătuirea metalică, pentru a-i încredința bucuria călătoriei ce se va împlini.

DUMNEZEU, NU DOARME!

Marian PĂTRAȘCU

De pe la sfârșitul lunii iulie ori începutul lunii august, proprietarii de terenuri cultivate cu grâu, dintr-o comună din nordul Regiunii Argeș, scăpată ca prin minune de colectivizare, începeau să-și treiere grâul. Seceratul grâului se făcea manual, nu se putea realiza cu o combină autonomă, terenurile fiind destul de mici și răspândite pe dealuri, cel mai adesea. Noul regim politic, prin intermediul Sfatului Popular al comunei, adică fosta Primărie din epoca monarhică, instala în islazul comunal o batoză care funcționa prin intermediul unui ax cardanic cuplat la „priza de putere" din spatele unui tractor. Proprietarii de terenuri cultivate cu grâu își secerau manual grâul, iar snopii erau adunați în clăi la „arie", locul din izlaz unde era instalată batoza de treierat. Plata pentru acest serviciu asigurat de către autorități se făcea… ca la moară, adică prin reținerea a 10-15% din cantitatea de grâu rezultată după treierat.

La vremea în care au avut loc evenimentele care urmează a fi relatate, președinte al Sfatului Popular era un țigan analfabet, care după alfabetizare nu știa decât să-și scrie numele; cu toată alfabetizarea lui, pentru care primise de altfel și un certificat, a-și scrie numele pe o hârtie era pentru el un mare chin, această… „operațiune" durând o… veșnicie…

Dar nu el era cel care „tăia și spânzura", cum se spune, în acea comună, partidul îl pusese președinte doar fiindcă era un sărăntoc, deci avea… origine sănătoasă, desigur, asta în viziunea noilor autorități, ci agentul agricol al comunei respective. Acest individ făcuse armata în cadrul trupelor de securitate și participase cu maximă abnegație față de noile autorități la capturarea și chiar lichidarea unor partizani din Munții Făgăraș, luptători curajoși care se opuneau cu arma în mână noului regim politic și social impus poporului român de către sovietici, cu ajutorul „cozilor de topor" din țară, după abolirea forțată a monarhiei (30 decembrie 1947).

După liberarea din armată, ipochimenul, desigur un sărăntoc și el, totuși ceva mai puțin incult, însă doar în comparație cu șeful lui administrativ, a fost răsplătit pentru… serviciile aduse noii puteri politice, cu funcția de agent agricol în acea comună; și mai important însă era faptul că fusese numit și secretar de partid peste organizația comunală a Partidului Muncitoresc Român. Individul era atât de pătruns de doctrina comunistă în urma serviciului militar, pe care îl considera o înaltă școală de educație, încât se folosea de cele două funcții într-un mod cu totul abuziv și discreționar, ajungând să fie detestat, chiar urât de toți locuitorii comunei, ce mai – devenise spaima lor aproape zilnică, fiindcă el nu vorbea normal, ca toți oamenii cu scaun la cap, ci doar urla, și urla în stânga și-n dreapta doar ordine însoțite de amenințări, care mai de care mai înfiorătoare. Așa se face că orice dispoziție a sa, dată urlând și cu pretenție de ordin ce trebuia imediat și fără crâcnire executat, începea cu ceea ce devenise la el un tic verbal:

– Conform hașceme…!

Te-ai fi așteptat ca după aceea să urmeze un număr și un an, evident – ale acelui HCM, acestea fiind inițialele de la Hotărârea Consiliului de Miniștri, dar nu urma decât dispoziția sau ordinul; mai mult, treptat, lumea ajunsese să nici nu-i mai folosească numele real, ci agentul agricol și, în același timp, secretarul de partid din acea comună, era cunoscut chiar sub această expresie, devenită… nume propriu, i se spunea pur și simplu: Hașceme! Astfel, atunci când era zărit de departe prin comună, vestea prezenței lui era dată imediat de către primul suflet de om care-l observase, această prezență neaducând cu ea nimic bun, decât… urlete, amenințări și ordine din partea lui:

– Săriiiți, oameni buni, vine Hașceme!

Era perioada aceea cumplită în care locuitorilor din satele necooperativizate li se impuneau impozite și cote uriașe de produse alimentare, atât de origine animală, cât și vegetală, pe care ei erau obligați să le livreze statului pe bază de contracte, la prețuri derizorii; așa se face că și din grâul cu care locutorii se alegeau după treierat, aproape jumătate trebuia vândut statului. Această stare de lucruri era într-un fel și o… răzbunare a noilor autorități pentru faptul că în acele zone colectivizarea nu reușise, plus faptul că mulți locuitori harnici și cu o oarecare avere fuseseră declarați „chiaburi", adică… exploatatori ai poporului, în ochii noilor autorități „poporul" fiind în primul rând cei de teapa președintelui Sfatului Popular și a agentului agricol, adică niște sărăcani leneși și hoți, care nu fuseseră în stare să agonisească mai nimic până la schimbarea regimului. Tocmai de aceea, în fiecare an, începând cu luna februarie, în satele necolectivizate aveau loc acele detestabile și abuzive recensăminte ale animalelor și terenurilor agricole deținute de fiecare locuitor, respectiv – pentru ca noile autorități să aibă o evidență strictă a averii lor, pe baza căreia să stabilească impozitele și cotele de produse care trebuiau livrate statului...

O astfel de descindere a lui… Hașceme a avut loc chiar în ziua de „Schimbarea la Față a Domnului" (6 august), sărbătoare mare în calendarul ortodox. Trecuse mai întâi prin izlazul comunal, acolo unde erau batoza și tractorul, înconjurate de clăile de snopi de spice care încă nu fuseseră treierate până atunci și văzuse că nu lucra nimeni. Furios nevoie mare, s-a dus glonț în centrul satului, lumea tocmai ieșea din biserică, era după slujbă. S-a cocoțat pe treptele clădirii de peste drum, care adăpostea magazinul universal și bufetul sătesc și, ca de obicei, a început să… urle la oameni:

– Bine, mă, nenorociților, conform hașceme, voi trebuia să fiți azi la arie și să treierați grâul, de ce nu sunteți, mă, acolo?

Un bărbat mai curajos i-a răspuns din mijlocul celor care ieșiseră din biserică:

– Pentru că azi este sărbătoare mare, e „Schimbarea la Față a Domnului", nu se lucrează că ne bate Dumnezeu, d-aia nu suntem la trierat!

– Ce Dumnezeu, mă, care Dumnezeu? Ce e aia Dumnezeu? Dumnezeu nu există! Conform hașceme, vă ordon să mergeți imediat acolo și să începeți să treierați, altfel vă bag pe toți în pușcărie, ați auzit, bandiților și sabotorilor!

Același bărbat curajos i-a răspuns lui… Hașceme:

– Dar n-avem mecanic, doar el are cheile de contact de la tractor, n-avem cum să-l pornim fără el. În plus, el e autorizat să pornească utilajele alea, noi nu ne amestecăm în treaba lui, nu vrem să avem probleme…

– Da, mă bandiților, n-aveți cheile de contact de la tractor, așa deci? E, uite că le am eu, dubluri am, bandiților și sabotorilor! Conform hașceme, vă ordon să mă urmați acum toți la arie, am să le pornesc chiar eu, că dacă nu – pușcăria vă mănâncă pe toți! Ați înțeles, mă, bandiților și sabotorilor?

Tot urlând astfel la oameni, se învinețise îngrozitor la față, iar vena jugulară și cele de la tâmple i se umflaseră vizibil, stând mai-mai să-i plesnească. De teamă, nu atât de pușcărie, cât mai mult că… Hașceme își va da duhul acolo, în fața lor, lumea l-a urmat la arie...

Acolo, tot urlând în continuare și țopăind în jurul utilajelor, Hașceme a reușit, cu ajutorul câtova săteni, să cupleze axul cardanic la tractor. A pornit apoi motorul tractorului, dar, în momentul în care a smucit nervos maneta de cuplare, axul cardanic s-a rupt și o bară metalică desprinsă din el i-a secerat picioarele exact în dreptul genunchilor, zdrobindu-i efectiv…

Cu toate că a fost dus la spital destul de repede, totuși nu s-a mai putut face nimic altceva decât să i se amputeze picioarele de la un lat de palmă mai sus de unde îi fuseseră înainte genunchii...

– Eheiii, Dumnezeu nu doarme! – a comentat lumea multă vreme de atunci încolo, vestea acestei întâmplări ciudate răspândindu-se ca fulgerul nu doar în comuna și raionul de care aparținea aceasta, ci și în regiune, chiar și în țară…

Firește, autoritățile au trecut totul sub tăcere, nu ar fi dat deloc bine la conducerea superioară de partid și de stat să recunoască faptul că „…Dumnezeu nu se lasă batjocorit…", iar „ceea ce va semăna omul, aceea va și secera" (Biblia, 6:7).

Râmnicu Vâlcea, 12-15 august, 2023

DIN REVISTE LUATE…

(Urmare din pag. 7)

Același basm este preferat de Adrian Alui Gheorghe, pe seama căruia a dus la capăt un doctorat. Același basm este preferatul lui Adrian Bodnaru, Petre Crăciun, Ovidiu Dunăreanu, Mihai Firică, Gabriela Gheorghișor - "basmul reprezintă o parabolă a condiției umane ambivalente"-, Angelo Mitchievici, Irina Petraș, Marta Petreu, Ion Pop, Dan Stanca. *Seducătorul Liviu Ciulei 100* o face victimă pe Marina Constantinescu. Si-am încălecat pe-o șa și am cules câte ceva.

În *Observator Cultural*, 28iunie - 4iulie, citim: "Săptămâna trecută, doi români au fost premiați de Academia Franceză." *Premiul pentru Teatru al Academiei Franceze* i-a fost acordat Alexandrei Badea, pentru opera sa dramatică. Un premiu renumit, de care s-au bucurat în trecut și autori ca Jean Anouilh sau Marguerite Duras. Foarte cunoscută în Franța (și în România, precum și în multe alte țări), Alexandra Badea (n.1980), este unul dintre cei mai apreciați autori dramatici contemporani.

Pentru întreaga lui activitate de traducător din limba franceză, Cristian Fulaș a fost recompensat de *Academia Franceză cu Prix du Rayonnement de la Langue et de la Littérature Française*. Premiul este destinat celor care au adus "servicii deosebite limbii și literaturii Franceze."

Acestea au fost roadele culese în luna lui Gustar.

Le-a ales Mihai Mustățea.

DEJA, POVEȘTI!

Dacă aș fi eu președintele României aș fi la fel ca Ceaușescu pentru că a făcut și lucruri bune, nu numai lucruri rele. A dat puțină mâncare oamenilor pentru că dădea și în alte țări și că trebuia să plătească datoria țării. A dat puțină căldură, puțin curent, dar a construit clădiri, a făcut locuri de muncă, a luptat pentru pace în lume...

01 08 23

KIS Peter

LA ADORMIREA MAICII NE ÎNTREBĂM: STATUL ROMÂN ... „STAT DE DREPT”?

Mihai SPORIȘ

O sentință nefericită și fără acoperire necesară? Imnul național, adoptat prin Constituție – chiar legea legilor!- ne face o constatare amară, privind starea unei prelungite somnolențe de masă. Ceea ce este mai grav, însă, este somnul *rațiunii* (Na! Că și ăsta rimează cu... națiunea și își sonorizează la fel adormirea!). Aici vorbim despre aceea din scaunele celor ce fac legile, celor ce le pun pe cântar, tocmai în robe (să sugereze îndolierea justiției!) și ale celor ce ar trebui -santinele în post fiind! - să păzească S(T)atul, că de aceea primesc solda aceea specială! (câtă nemulțumire, privind remunerația - oricum în contra-sens prestației: fără celeritate, fără contributivitate, cu prescrieri și NUP-uri, cu dosare pierdute și cu vinovații pierduți printre degete, și mai ales cu sentințe complice partizanatelor!)

Apoi, „drept” nu poate fi oricine! Între „dulău” și „cățeluș” sentința este demult pusă în *monitorul oficial* de Grigore Alexandrescu! Unii au „dreptul”- chiar dacă pe la „fără frecvență”!- să-ți comande verticalitatea și postura statuii necuvântătoare, când El (un fel de dumnezeu suspect!) grăiește precum Zarathustra, ori vreun Moise, vreo Biblie, vreun Coran, poate vreun altfel de text (s)acru, să-ți vină arsura în gât. Sculat la ordin în picioare vei asculta strâmb ceea ce *dreptul-suspectul* îți va decreta, după caz, că ai dat, poate nu, de (ne)caz! Dacă nu ai darea de/din mână, o să mai revii după: săptămâni, luni, ani ... să ai dare de zile și de bani! Unii scapă cu basmaua neagră a soției că de prea amânare – vezi dreptatea cu așteptare!- îți va aprinde ea o lumânare și la parastasul de șapte ani îți va aduce chiar pronunțare. Dacă ai de unde și ai uns mașinăria, ți-ai ales bine avocatul – cel ce toacă și asfaltul și cimentul, să scape clientul/potentul!- vinovat cert? E sigur: oponentul! Cel ce n-are săracul ce i s-a furat, ba a și-înjurat și s-a înfuriat acolo în instanță de docta prestanță: trebuie amendat, scos din sală, pus în smoală, pus în cui, că...*„ cine-i dumnealui?”* Dacă este clar, flagrant, se va face expertiză doctă, că și aici în luni și ani se mai pot mulge niște bani. Se va cerceta îndelung și mult..., musai!, să se dea un NUP! Să vezi tevatură cu șampanie și friptură, când o investiție-n justiție, mișcată cu o petiție îți va aduce izbânda, ba chiar și dobânda. Cum să nu pupi legea, procuratura și judecătoria, cu procedura, când te-a înstăpânit pe tot ce-ai jefuit, ciordit, mințit? Apoi „dreptului”, împărțind *dreptatea*, îi faci și lui partea. Să vezi palate poleite și bine pitite, păzite- poate doar vile umile, sigur moștenite cu acte făcute ca la carte de suratele... notariate. Dacă se duelează vreun mahăr, cu vreun mega/mahăr, atunci și „dreptul”/înțeleptul nu se bagă între pietrele de moară, chiar amână câteva generații pronunțarea... să se revoluționeze singură lumea! Compromisul aduce aurul special al tăcerii și ne/clătinarea scaunelor... Se pierd dosare, se face recercetare, se umblă la legi, articolele-și schimbă sensul cuvintelor, se rescriu istorii, se asmute presa partizană și ea complice la *zama* că... venii vorba: o ciorbă cu ciolane! Eroii devin criminali, iar foști criminali, scăpați de acuzații, devin nou canonizații. Da, sunt și recursuri unde se schimbă o foaie, că prima instanță o făcu de oaie! Ce?, foști condamnați celebrii pentru găinării, cât toată aviara, pentru porcării, cât tot măcelul pestei în suine, nu pozează în... *influenceri* de opinie?! Ce mari *personalități* politice, cu scandaluri cât casa poporului, scăldându-se prin oceanul planetar cu ditai flota, ce să mai vorbim de mega/negustoria bunurilor *statului* ăsta degeaba, pentru Statele mai acătării, din preajmă, care se războiesc pentru moșii! Stat de ... drept? Stat degeaba? Prea joacă alba-neagra cu noi viețuitorii țării, luată în administrare! Vai! Doamne!, pe mâinile cui ne-ai lăsat? Să ne căutăm rosturile pe la alții?, mai drepți în justiția lor și fără MCV-uri?; să stăm adormiți pe la sălașurile noastre, hipnotizați de șmecherii din preajmă și ocrotiți de in/justiția pământeană? ***Doamne! Ocrotește-i pe români!***, că de la Statul adormit administrat nepriceput nu avem încă multe așteptări!, îți vine în minte, permanent, îndemnul la o rugăciune. Dar mai degrabă scuipi în sân și zici plin de scârbă: piei Satană! și du-te!... unde a dus mutu iapa s-o antreneze prin deșertul altora!

(Continuare în pag. 12)

MARINELA BELU - CAPȘA

Perechea perfectă

În iubire,
corpul omului,
vulcan ca muntele Fuji,
așteaptă la poarta raiului.

Lumânările dorinței luminează poarta sufletului.

Pierdere de vreme așteptarea.

Jocul iubirii îmbrățișează corpurile și sufletele curate.
Clipa nu trebuie pierdută.
Corpul e o cochilie cu suflet.
Iubește-l! Merită iubit!
Este miracolul pe care l-ai primit de la viață.

Stai departe de cei care te vorbesc de rău.
Zâmbește, fii drept și primește iubirea.
Așa cum o floare are mai multe petale,
și iubirea are mai multe forme.

Iubește-te pe tine
ca să poți iubi pe altcineva.
Evită dureroasa deziluzie,
radiază iubire în jur,
dansează cu iubirea ta,
fii liber!

Dragostea adevărată este o potecă spre vârf de munte
suită cu greu printre stânci,
pe margine de prăpăstii,
cu flori și zmeură coaptă,
cu lupi și căprioare,
cu lacrimi și zâmbete.
Furtună izbucnită din senin,
cu obstacole ce trebuie trecute împreună.

Corp și suflet să fie perechea perfectă,
așa cum e cuplul de lebede
fidele până la moarte.

(24 Iulie 2023, Belmont sur Lausanne, Elveția)

TABLETA INGINERULUI PROGRAMATOR

DESPRE COMPROMITEREA POLITICĂ

Leontina RUS

În ziarul Povestea vorbii 21 nr 3/2023 un coleg de-al nostru scrie un articol excepțional ca informație și analiză: „A.E. Baconsky - recuperarea unui poet reflexiv neomodern și compromis politic”. Acest titlul, partea sa din urmă: *compromis politic* ne pune pe gânduri asupra unui aspect tot mai des întâlnit astăzi: se judecă cu perceptele actuale faptele unor personalități importante ale artei și culturii, de orice fel, care aparțin altor timpuri... Un stat se conduce, funcționează în orice moment, după o legislație impusă de clasa politică conducătoare - chiar și de partidul unic- și orice cetățean fie el și artist trebuie să respecte legile statului... Interpretări după 1990 mai mult sau mai puțin subiective sunt multe, multe corecte, multe incorecte mai ales cele care au la bază înscrisurile de la fosta Securitate! dar, nu numai...Desigur, mai ales în dictaturi, toată lumea învățată și mai puțin învățată cântă după cum i se impune...Biblia, Vechiul Testament, dar și noul, impune respectul obligatoriu acordat conducătorului... Pentru călimănești, dar și pentru vâlceni, poetul bucovinean, fiu de preot, este poate simbolul cel mai vizibil, ca valoare, al tuturor nord bucovinenilor și basarabenilor evacuați în 1944 în județul Vâlcea....70.000. Situația lor era îngrozitoare, nesigură...vânați din toate direcțiile și de o parte, sovietică, și de cealaltă- naționalist românească...chiar sovieto- română. Despre ce fel de compromitere politică poate fi vorba la poeți de 18 - 20 de ani sau preoți de 50 de ani care în acei ani au cântat în tonalitatea marxist leninistă?

*

În aceste zile când toată lumea vrea să meargă la mare, zile toride, televiziunile la unison condamnă fapta abominabilă a tânărului bolnav, drogat, care a intrat cu un Mercedes și a omorât doi tineri studenți, care mergeau pe trotuar. Până acum problema drogurilor- care este o mare problemă- era folosită doar pentru a critica occidentul!...și capitalismul, și imperialismul... Iată că în același ziar (fiindcă este făcut pe hârtie de ziar) trimestial, Povestea vorbii 21 nr 3/2023, același autor, surprinde foarte bine această problematică, flagel mondial, a drogurilor, în recenzia cărții lui Marius Mihai Croitorescu, „Justițiarul”. „...Românul are de rezolvat o problemă care preocupă întreaga lume și anume producția ilicită de droguri, pătrunderea acestora prin diverse forme, ilegală, în orice colț al lumii provocând cel mai grav flagel în rândul tineretului!...și care provoacă fără milă decesul a sute de mii, milioane de tineri, chiar copii...Nu este lipsit de importanță, dar are legătură cu tematica cărții, în 1990, a trebuit să merg într-o delegație la Frankfurt am Main, în Germania Federală, și cînd să traversez parcul central, dorind să scurtez drumul spre hotel, mai mulți polițiști m-au oprit și m-au avertizat că treversarea parcului se face pe răspunderea mea, acesta fiind împânzit cu copii, tineri drogați...Mi-am luat inima în dinți cum se spune și pe o alee mai puțin populată de astfel de consumatori de droguri am trecut nu cu spaimă, și nu voi putea vreodată să uit ce am văzut!...copii care semănau cu niște cârpe!...cârpe vii prăbușite pe bănci...sau în picioare dansând după melodii auzite numai de ei!” (Petre Cichirdan - « „Marius Mihai Croitorescu: „Justițiarul” »)

NOBILII MICLE, DE-A LUNGUL SECOLELOR

Ștefan Micle, profesor universitar și rector

(XI)

Arhim. Veniamin MICLE

Ştefan Micle, personalitate distinsă a mediului universitar şi al ştiinţei româneşti, născut la anul 1820, într-o familie de slujitori ai Bisericii, din localitatea Feleac-Cluj. La început, lucrează ca ucenic într-o fabrică de cherestea, apoi în câteva ateliere de tâmplărie, lăcătuşărie şi ceasornicărie, reuşind apoi să intre la Şcoala primară din Cluj. După absolvire, face studii strălucite la Liceul Piariştilor din localitate şi la Bistriţa. Ulterior, frecventează cursurile Facultăţii de Drept din Cluj, la finele cărora, în anul 1843, obţine calificativul: „Eminente".

Mare patriot, în timpul Revoluţiei din 1848, a condus cetele de răsculaţii din comitatele Haţeg şi Cluj; arestat, apoi eliberat, este obligat să se refugieze la Craiova, unde petrece câtva timp. Deşi licenţiat în drept, a fost nevoit să presteze diferite munci fizice, ca tâmplar, strungar, lăcătuş, ceasornicar, turnător şi armurier, pentru a-şi asigura existenţa materială.

În anul 1850 reuşeşte să obţină o bursă de studii şi urmează Şcoala Politehnică din Viena.

La invitaţia lui Simion Bărnuţiu, în anul 1856 merge la Iaşi, unde este numit profesor de fizică şi chimie la Academia Mihăileană; tot acolo, între anii 1858–1860 activează şi ca profesor la Şcoala militară.

Odată cu înfiinţarea Universităţii din Iaşi, la 26 octombrie 1860, Ştefan Micle este numit profesor universitar la Catedra de Fizică şi Chimie, post ce-l va deţine până la sfârşitul vieţii, contribuind cu însuşirile sale cărturăreşti la strălucirea academică a Universităţii, ca prorector, alături de rectorul Simion Bărnuţiu, ambii numiţi în aceste funcţii de către domnitorul Alexandru Ioan Cuza (1859–1866). Ajuns decan al Facultăţii de ştiinţe, a înfiinţat cele dintâi laboratoare şi a predat primele cursuri de fizică şi chimie, afirmându-se ca una dintre personalităţile importante, prin aportul valoros adus la dezvoltarea învăţământului superior din ţara noastră.

În anul 1867, decanul Ştefan Micle a fost ales rector al Universităţii ieşene, urmând în jilţul rectoral pe Simion Bărnuţiu, trecut la cele veşnice, dar rămâne totodată şi un remarcabil profesor de chimie. El va deţine funcţia de rector timp de opt ani, între 1867–1875.

Profesorii ardeleni, stabiliţi la Iaşi, s-au unit în „Fracţiunea liberă şi independentă", din care făcea parte şi Ştefan Micle, care urmăreau problemele de filologie, istorie, artă şi ştiinţă, dar mai ales paginile de literatură originală şi de traduceri de la Convorbiri literare.

Celibatar, Ştefan Micle şi-a realizat o situaţie materială temeinică, dar şi prestigiul de unul dintre cei mai buni profesori universitari. Sobru, purta barbă şi mustăţi, îngrijite atent, avea o prezenţă impunătoare. În aceste împrejurări, profesorul cunoaşte pe tânăra năsăudeancă Veronica Câmpeanu. Adevăratul nume al elevei Veronica era Ana Câmpeanu, născută la 22 aprilie 1850 în familia cizmarului Ilie Câmpan şi al Anei din Năsăud. Ilie şi-a schimbat numele în Câmpeanu, cu ocazia evenimentelor paşoptiste, la care a participat, luptând sub flamurile lui Avram Iancu.

Ana Câmpeanu a rămas văduvă, prin decesul soţului, înainte de naşterea fiicei sale. Având o situaţie materială modestă, a trecut în Moldova unde, la 10 august 1850, cumpără o casă în Târgu Neamţ, vândută de stareţul Neonil Buzilă. După doi ani, pleacă la Iaşi, la o rudă mai îndepărtată, Petru Câmpeanu, jurist universitar. Aici, fiica ei urmează Şcoala primară, apoi Şcoala Centrală, fiind înscrisă sub numele de Veronica, cum o dezmierda mamă-sa; a fost una dintre cele mai strălucite eleve, manifestând bogate aptitudini pentru muzică, poezie şi literatură.

În primăvara anului 1863 are loc examenul final de absolvire al elevelor Şcolii Centrale, susţinut în faţa unei comisii formate din Titu Maiorescu, Vasile Alexandrescu-Urechia, Ion Pangrati, O. Teodori, N. Culianu şi Ştefan Micle care examina la limba germană. Veronica, elevă excepţională, cu o inteligenţă deosebită, primeşte, la terminarea şcolii, calificativul "Eminentă".

Profesorul Ştefan Micle, încântat de frumuseţea, inocenţa şi inteligenţa ei, s-a gândit la întemeierea unei familii. Pe Ana Câmpeanu o cunoştea de la spectacolele susţinute de elevele Şcolii, în care Veronica interpreta romanţe şi lieduri în limba română, italiană şi franceză. După examen, profesorul vorbeşte cu mama elevei, rugând-o să-şi determine fiica să-i devină soţie; diferenţa de vârstă, de situaţie materială şi de pregătire, au devenit pentru el fără importanţă.

Mama şi fiica acceptă propunerea profesorului Ştefan Micle, iar căsătoria religioasă, săvârşită de preotul Ioan Pamfil, va avea loc la 7 august 1864, în biserica „Bob" din Cluj. Încă din primii ani de căsătorie, pentru a-şi hrăni spiritul, Veronica Micle şi-a găsit refugiul în literatură, muzică şi activităţi sociale. În 1867, făcea parte din Comitetul de conducere al Reuniunii Femeilor Române care milita pentru ajutorarea fetelor sărmane, instruirea, educarea şi moralizarea femeilor nevoiaşe. În 1868, ajută pe Zoe Livezeanu să deschidă şi să conducă o Şcoală profesională, iar mai târziu a îndrumat, pe baza unei delegaţii oficiale, unele şcoli de fete din Iaşi. În timpul Războiului pentru Independenţă, activează ca soră de caritate în Comitetul central pentru ajutorul ostaşilor români răniţi şi i-a ajutat financiar pe invalizii care, părăsind spitalul, se reîntorceau acasă.

Ca soţie a rectorului Universităţii ieşene, în jurul căruia se adunau profesorii ardeleni, Veronica Micle cunoaşte în amănunt activitatea societăţii „Junimea", mai ales că Ştefan Micle participa la unele şedinţe şi avea legături amicale cu mulţi junimişti, ca Titu Maiorescu, Vasile Pogor, Iacob Negruzzi, Costache Negruzzi, N. Ionescu şi P. Suciu.

În anul 1870 apar în Convorbiri literare două poezii: Veneră şi Madonă şi Epigonii, semnate de un tânăr român, cu studii la Viena, care provocase discuţii printre cititori. Nici Veronica nu rămâne indiferentă la deosebita inteligenţă artistică a poetului. Probabil, prin intermediu lui Miron Pompiliu, secretarul rectorului Universităţii ieşene şi membru al „Junimii", Veronica reuşeşte să admire atentă cunoscuta fotografie a autorului, care nu era altul decât Mihai Eminescu, realizată în anul 1869 de Tomàs din Praga. În primăvara aceluiaşi an, ea are ocazia să cunoască poetul, la Viena, fiindu-i recomandat ghid de însuşi Ştefan Micle, care îl aprecia. De fapt, Eminescu era subalternul său, în calitate de director al Bibliotecii Centrale; apoi l-a numit în câteva comisii de examinare, ca cea a elevilor Şcolii Normale „Vasile Lupu", la 26 decembrie 1874, condusă de Samson Bodnărescu, precum şi la ocuparea catedrelor vacante de la Liceul din Botoşani, unde era prezent şi rectorul.

Timp de 15 ani, alături de Ştefan Micle, Veronica avusese o viaţă lipsită de grijile materiale, dar în toamna anului 1879, viaţa i-a readus lipsurile cunoscute din copilărie: soţul ei se stingea din viaţă, lăsând-o văduvă la numai 29 de ani, cu două fete minore, una de 11 ani, iar cealaltă de 13. Despre Veronica, se spune că a fost o soţie bună şi o mamă iubitoare; pe soţ nu l-a iubit, dar nici nu l-a urât sau detestat, ci l-a respectat şi l-a preţuit, ca om şi intelectual. Fiicelor ei, le-a dat o educaţie aleasă, cum adevereşte cererea prin care solicită să i se dea în continuare salariul soţului decedat până la rezolvarea problemelor legate de acordarea pensiei: „Subscrisa, soţie legitimă, rămasă văduvă cu două copile nevârstnice, neavând nici un alt mijloc de trai decât salariul decedatului meu soţ, vin cu tot respectul şi cu toată umilinţa a vă ruga să binevoiţi a-mi acorda salariul soţului meu până la reglarea pensiei mele, căci altmintrelea aş fi nevoită a întrerupe educaţia copilelor mele şi, ce-i mai mult, aş fi redusă la mizeria cea mai mare, căci, în urma răposatului n-a rămas nimic decât speranţa unei pensiuni", deşi, se pare că nici în anul 1886 şi nici după aceea, n-a primit pensia solicitată.

Virginia Gruber, fiica ei, scria despre Veronica Micle: „Mama a fost plină de viaţă, plină de farmec, frumoasă, doamnă perfectă, şi avea o voce superbă. În societatea aleasă, pe care o vizita, din cauza acestor calităţi superioare, făcea umbră totdeauna în jurul celorlalte femei". Ca poetă, Veronica Micle a fost atrasă de talentul pe care l-a intuit, cu mare precizie, la Eminescu; deşi poetul publicase doar câteva poezii, prin intuiţia ei, a înţeles ce mare valoare au; l-a numit „poetul-geniu", înaintea altora, ca dovadă a inteligenţei şi calităţii gustului ei artistic. De asemenea, Eminescu a intuit, chiar de la început, că Veronica întruchipează idealul feminin pe care l-a visat.

Eminescu şi Veronica nu s-au căsătorit, după moartea lui Ştefan, deşi erau legaţi printr-o puternică dragoste şi o sumă de afinităţi. Unirea şi-au căutat-o în moarte. La numai 50 de zile de la moartea lui Eminescu, la Mănăstirea Văratec, Veronica şi-a procurat arsenic, care i-a adus sfârşitul, fiind înhumată în curtea bisericii „Sfântul Ioan". Aici, potrivit unei admirabile caracterizări, „îşi doarme somnul de veci cea mai frumoasă şi mai cultă femeie a vremii ei, muza poetului-geniu, Mihai Eminescu, departe de mormântul acestuia, pentru care şi-a jertfit viaţa, din iubire fără margini".

Ştefan şi Veronica Micle au avut două fiice: Valeria şi Virginia. Prima s-a născut la 10 noiembrie 1866. Talentată muzical, urmează Conservatorul de muzică din Bucureşti şi Şcoala de canto din Paris; în spectacolele de operă, apare alături de Elena Theodorini, sub pseudonimul „Valeria Nilda"; ca solistă de operă, i se spunea „Privighetoarea Oraşului". Înzestrată cu darul poeziei, în martie 1885 debutează cu versuri în revista Convorbiri literare. A fost căsătorită de două ori: întâi, cu N. Nanu, prieten al lui Mihai Eminescu, apoi cu Mihail Sturdza, locuind mai mulţi ani la Boureni, în judeţul Neamţ.

A doua fiică, Virginia, s-a născut la 7 martie 1868. Moştenind însuşirile tatălui ei, urmează Liceul Naţional şi Facultatea de Fizică şi Chimie din Iaşi, devenind profesoară de matematică şi fizică la Şcoala gimnazială de fete din Botoşani. În ianuarie 1891 s-a căsătorit cu Eduard Gruber, înzestrat profesor universitar, care s-a îmbolnăvit de tânăr, fiind internat într-o „casă de boli mintale" din Viena. Poetă talentată, Virginia a publicat şi numeroase versuri, în revistele Familia, Arhiva, Universul literar şi Revista scriitoarei. La ea a locuit mama sa, Veronica, în timpul suferinţelor lui Mihai Eminescu, din anii 1887–1888. S-a stins din viaţă la 25 septembrie 1937, la Bucium, lângă Iaşi, unde mai trăiesc unii dintre urmaşii ei.

Ştefan Micle, în calitate de profesor universitar, s-a impus ca precursor al învăţământului ştiinţific, susţinând dezvoltarea Universităţii ieşene, având o importantă contribuţie în munca de organizare a acestei instituţii academice. El a luptat, cum puţine cadre didactice au fost nevoite să lupte, nu pentru a ocupa catedra, ci pentru a o înfiinţa. Lui îi revine meritul organizării celui dintâi laborator universitar de chimie cu obiective didactice. Fiind primul profesor de Fizică în învăţământul superior, înzestrat cu măiestrie didactică şi cu calităţi de bun organizator, Ştefan Micle rămâne una dintre figurile de seamă care au contribuit la progresul învăţământului românesc.

Personalitate dinamică, înzestrată cu putere de muncă, a desfăşurat o întreagă activitate până în ultima zi a vieţii. Dintre studenţii săi, la Academia Mihăileană şi la Universitate, mulţi au ajuns personalităţi ale ştiin-ţei româneşti, dintre care menţionăm pe Constantin Climescu, Petru Poni şi Anastasie Obregia.

INTERVIU CU EMILIAN FRÂNCU

Ovidiu Cristian DINICĂ

(Urmare din articolul cu acelaşI titlu din Povestea vorbii 21 nr 3/2023

- Cum ați ajuns să vorbiți fluent limba franceză și limba engleză?

- Familiile cu pretenție din oraș (intelectuali sau potentați ai zilei) își dădeau copiii la meditație, pentru ca să fie siguri că odraslele lor vor ajunge ceva în viață. Peste tot, unii membri ai fostei elitei intelectuale își câștigau traiul din meditații. O elită care a fost decimată de comuniști în pușcărie sau la canal... Prima persoană cu care am făcut meditație la franceză, imediat după ce am împlinit vârsta de cinci ani, a fost domnișoara Maria Dobre, care fusese reprezentanta României, în anii ´30, la Societatea Națiunilor. Mi-au rămas vii în minte drumurile pe care le făceam până la dânsa, posesoare a unui tezaur extraordinar de cunoștințe, dar și a unui detașament de pisici negre care îi alungau singurătatea vârstei de 75 de ani. Eu eram, atunci, copil de grădiniță, purtând în spate un ghiozdan cât mine de mare. Coboram de la Podul lui Hozoc, de-a lungul canalului unde se făceau, pe vremuri, scurgerile torenților de pe lângă gardul Episcopiei și se vărsau în Olt, după ce treceau pe sub linia ferată București-Sibiu. Mergeam pe marginea canalului până jos, în dreptul sanatoriului orășenesc, numit acum Spitalul 2. Cam pe unde era casa doctorului Marinescu-Pașoi, un doctor vestit al orașului, se afla, ascunsă în curte, o căsuță cu o cameră și chicinetă, unde locuia domnișoara Dobre, persoană în vârstă care, pe lângă predarea unor lecții de limba franceză, îmi povestea despre anumite momente interesante din istoria neamului, cizelându-mi primele cunoștințe despre lume și viață. Domnișoara Dobre avea însă 15 motani negri, ocrotiți și hrăniți de ea, care îi sorbeau alături de mine, povestirile. În cămăruța ei am început eu ucenicia în învățarea temeinică a unor limbi străine... După doi ani de meditație "ușoară" cu domnișoara Dobre, am trecut la etapa franceză-engleză, în sistem de concurență între echipe de studiu, la familia Bibra. Mă duceam la meditație, până în marginea orașului, cam pe unde este acum bariera de pe strada Dacia, peste calea ferată din Ostroveni. Acolo își aveau domiciliu forțat mulți reprezentanți ai unor vechi familii boierești (familia Seltea avea și ea repartizate acolo două cămăruțe) sau cei considerați ostili guvernanților. A fost o perioadă când toți cei ce puteau fi introduși în categoria "intelectuali", din țara noastră, au avut de suferit umilințe de tot felul. Unii dintre ei nu puteau fi exterminați sau trimiși la canal, pentru că erau prea cunoscuți, aveau relații personale peste hotare, s-ar fi creat probleme diplomatice. Așa li s-a stabilit domiciliu forțat în anumite orașe, cum a fost și Râmnicu Vâlcea... În Râmnic, s-a așezat familia Sănătescu-Bibra. Această familie era cea a fratelui generalului Constantin Sănătescu, numit prim-ministru al României după arestarea mareșalului Antonescu. Condusese țara în perioada 23 august - 3 noiembrie 1944. Baroneasa von Bibra (venită din Bucovina), fiind cumnata generalului Sănătescu, a primit și ea, împreună cu soțul, domiciliu forțat în Râmnicu Vâlcea. Ca să nu atragă atenția, Mihai Sănătescu și-a luat nume de la soție, devenind Mihai Bibra. Baroneasa, pentru supraviețuire, făcea meditații, împreună cu soțul, la limbile franceză, engleză și germană, cu odraslele celor care doreau să le asigure copiilor lor o educație corespunzătoare. Guvernanții îi dăduseră două cămăruțe într-o casă din cartierul 1 Mai, de lângă calea ferată. Cu doamna Bibra am făcut franceză și engleză, alături de copiii unor reprezentanți ai noii elite a județului. Acolo am cunoscut-o pe Cătălina Milea, adolescentă frumoasă și inteligentă, care a devenit medic. O bună perioadă am făcut meditație alături de ea, formând o echipă bună, stimulându-ne și ambiționându-ne unul pe celălalt. Mi-a fost apoi colegă la Școala nr 5 din Râmnic și apoi la Liceul Nicolae Bălcescu (azi - Lahovari), iar acum este soția doctorului legist Ion Neamu... Apoi, pe la 9 ani, m-am mutat de la familia Bibra – era prin 1965, la doamna Balotescu, soția unui avocat vâlcean celebru. În acei ani, se încheia deja finalizarea primelor investiții pe platforma chimică, iar orașul se mărea, mai ales în zonele 1 Mai și Ostroveni. Părinților le-a fost teamă de puhoiul de străini cu care se întâlnea zilnic copilul lor și au încercat să mă protejeze. Au încercat, de aceea, să îmi scurteze deplasarea, așa că m-au mutat cu meditațiile la doamna Balotescu, de viță boierească. Făceam franceză și engleză. Uneori, lecțiile de pregătire se desfășurau în cerdacul casei, un imobil reprezentativ pentru arhitectura caselor vâlcene, un loc foarte frumos situat pe Bulevardul Tudor Vladimirescu, care ieșea în evidență și prin superbele magnolii din grădină. Acum, acolo locuiește familia fostului primar al Râmnicului, Sorin Zamfirescu. Păstrez din această perioadă o amintire care mi-a potențat trăirile ulterioare.

- Cum așa?

- La Râmnic, în casa doamnei Balotescu, a venit în vizită, pentru câteva zile, Cella Delavrancea, personalitatea din cultură română pe care eu o consider "nașa mea" spirituală. Într-una din zile, doamna Balotescu m-a chemat acasă la dânsa, ca să mă întâlnesc cu această reprezentantă a elitei culturale românești, fiica marelui dramaturg Barbu Ștefănescu Delavrancea. Venea des la Râmnic și a lăsat câteva gânduri memorabile despre oraș, pe care îl dorea un viitor Salzburg român! Era o mare onoare pentru mine! Doamna Balotescu se mândrea cu un băiat de 9 ani, care vorbea bine două limbi străine și părea că poate susține un dialog plăcut în orice domeniu. Am purtat discuția cu fiica marelui Delavrancea în limba franceză, apoi în engleză, sub supravegherea "profesoarei" Balotescu. Am mers acolo, având, cu mine, o carte unde savantul Nicolae Iorga scrisese două texte despre strămoșii mei, Amos Frâncu și Teofil Frâncu. Când am încheiat discuțiile despre educație, despre Râmnic și despre cultura vâlceană, i-am spus că aș dori să ajung și eu scriitor ca dânsa și, de aceea, am rugat-o să îmi scrie, pe acea carte, un autograf. Mi-a spus: ,,Apucă-te de scris că ești băiat deștept și poți să lași ceva în urma ta". Aceste cuvinte de îmbărbătare m-au încurajat și mi-au dat un serios imbold. Toată viața voi păstra cu sfințenie acel îndemn primit în scris la o vârstă fragedă: „Sunt sigură că tânărul Emilian Frâncu va ajunge să își depășească strămoșii". Cella Delavrancea a simțit, cred, că am potențial și, peste tot, de atunci, am încercat să îmi depășesc limitele aparente. Am mâncat, în timpul discuției, împreună cu cele două "boieroaice", o prăjitură de casă, făcută de doamna Balotescu, tradiționalul șerbet de trandafiri și apă rece de izvor.

- Ce amintiri aveți de la școala primară?

- Într-o casă tradițională, de mari dimensiuni, situată alături de curtea unde mergeam eu de trei ori pe săptămână la meditație, la franceză, la domnișoara Dobre, locuia o figură emblematică a Râmnicului: profesorul Victor Florescu. El preda încă, în acea perioadă, la Școala cu ceas și era considerat un mare profesor de matematică. Înainte de a merge în clasa întâi, părinții m-au dat, timp de o vară, pe mâna lui, pentru a mă face să iubesc matematica și în special geometria. Au intuit, poate, viitorul meu profesional. Voi ține minte, toată viața, lecțiile făcute cu acest dascăl, coborât parcă din tablourile de pe vremea lui Spiru Haret. Era, tot timpul, îmbrăcat cu port tradițional, fiind printre puținii profesori care păstraseră obiceiul. Îi voi purta mereu un strop de RECUNOȘTINȚĂ pentru că mi-a deschis, într-un fel, dragostea pentru științele exacte, dar și pentru că m-a încurajat, alături de un alt dascăl celebru pentru vâlceni, maestrul internațional Constantin Rădulescu, să joc șah. Așa am ajuns să obțin, încă de pe atunci, o clasificare ELO la nivel național. Coeficientul ELO a fost inventat de șahistul și fizicianul american, de origine maghiară, Arpad Elo, în anii ´50. Când mergeam la el la meditație, mă impresiona cu statura și personalitatea sa. Avea o cultură generală deosebită și știa cum să te ambiționeze ca să te perfecționezi continuu. Duceam cu mine un ghiozdan greu, căci aveam în el culegeri de probleme și caiete de aritmetică dar și de geometrie. Aparent era un om sever, dar apoi, când depășeai niște ținte (număr de probleme dificile rezolvate, soluții originale găsite pentru tema primită) știa să îți transmită bucuria acelui moment... Atunci, înainte de a încheia lecția, mă servea cu dulceață, așa încât mergeam cu plăcere la el, cu toată greutatea acelui ghiozdan încărcat... La Școala nr.1, cunoscută cu numele de Școala cu ceas, unde mama era profesoară, în clasa întâi, am avut-o ca dirigintă și dascăl la limba română pe doamna Alexandrescu. Am avut șansa să învăț într-o clasă experimentală, unde, la fiecare materie, aveam profesori de specialitate, care se ocupat de noi la cel mai înalt nivel. Arătam cu toții la fel, pentru că purtam uniformă, tip costum negru și caschetă folosită atunci toți băieții. Și fetele, la fel. Nu putea lipsi codițele și cordeluța albă. Majoritatea colegilor mei, din acea clasă, învățau să deseneze bastonașe și cercuri, încercând să rețină primele litere ale alfabetului. Eu, din a doua zi de școală, mi-am scos din ghiozdan trei reviste Paris Match și am început să le citesc ostentativ. Eram mândru de cunoștințele acumulate anterior și doream să arăt asta tuturor. La 8 ani, citisem Odiseea lui Homer în limba engleză și multora le păream un copil de geniu. Stăpâneam deja două limbi: franceza și engleza. Am făcut, timp de un an, meditație și la limba germană, așa că acumulasem cunoștințe cât să mă descurc și în această limbă. (Va urma)

LA ADORMIREA MAICII NE ÎNTREBĂM: STATUL ROMÂN ... „STAT DE DREPT"?

(Urmare din pag. 10)

Speranța se zice că este nemuritoare! Aflăm că dintre cei fugiți (La... pont! Ca mai toți fripții cu ciorba rece!), să scape departe, cu prada după ei, o justiție a altora constatând condițiile mai bune ale închisorilor noastre, decât cele din azilele grozave, s-a înduplecat la o extrădare condiționată... Să ne iluzionăm cu speranțele, că ne punem pe treabă? Să ne schimbăm impresia despre... statul degeaba, din era poruncii: „fă-te că lucrezi! " ? Statisticile par să ne contrazică prin deficitul bugetar și prin îndatorarea generațiilor viitoare, vinovate și ele (?!) de toate puterile noastre atrofiate și dormind somnul rațiunii! Deșteaptă-te române!

Rm. Vâlcea, 15 august 2023, cu prăznuirea Adormirii Maicii Supreme!

SC AS FORMARE SRL
• Furnizor de formare profesională
Râmnicu Vâlcea, str. Calea București, nr. 265G, județul Vâlcea, as.formare@gmail.com

ASOCIAȚIA SOCIOPROFESIONALĂ TSPR
• Furnizor de formare profesională și servicii sociale, Telefon: 0744658748

LOCALITATEA HOREZU DIN JUDEȚUL VÂLCEA ÎN TIMPUL REGIMULUI COMUNIST

Pr. Constantin MĂNESCU-HUREZI

Situarea geografică a României lângă țara care a devenit leagănul comunismului în urma Marii Revoluții Socialiste din Octombrie 1917 (26 octombrie/8 noiembrie) a atras după sine intrarea țării noastre în sfera de influență a Uniunii Sovietice (1944) și instaurarea rapidă și cu pași siguri a regimului comunist (1945-1947). Acest lucru l-au simțit românii încă de la semnarea armistițiului de la 23 August 1944, care a favorizat intrarea teritoriului românesc sub ocupația armatelor sovietice, fapt care a avut urmări destul de grele pentru populația întregii țări. Trupele sovietice de ocupație au produs pagube însemnate și locuitorilor din Horezu și împrejurimi.

Persoana care va juca rolul cel mai important în perioada de început a comunismului în țara noastră va fi Gheorghe Gheorghiu-Dej, care era liderul comuniștilor români în 1944. Acesta s-a născut la 8 noiembrie 1901 în localitatea Bârlad, județul Tutova (astăzi județul Vaslui) din Regatul României, într-o localitate dezvoltată din punct de vedere economic, din părinții Tănase și Ana Gheorghiu. La vârsta de doi ani a fost înfiat de unchiul său Nicolae Gheorghe Ionescu din Moinești, Bacău și a urmat învățământul gimnazial în actuala școală nr. 1 „Ștefan Luchian”. După terminarea școlii a lucrat la o fabrică de cherestea, la o țesătorie, iar apoi s-a angajat la meșteri dogari din Piatra Neamț și Moinești. S-a calificat în meseria de electrician la societatea petrolieră „Steaua Română” Moinești, iar apoi a lucrat la atelierele C.F.R. Galați. A participat la greva generală a muncitorilor din Valea Trotușului, în anul 1920. Între anii 1919 și 1921 a lucrat ca electrician la Câmpina, după care s-a întors la Galați, unde s-a angajat ca electrician la o stație de triaj. Transferul de la stația din Galați la stația de triaj din orașul Dej (ca urmare a acuzației de „agitație comunistă”) i-a adus și supranumele „Dej”. De-a lungul timpului, i se va spune „Machiavelli al Balcanilor”, pentru că avea o „formidabilă capacitate de intrigă și manipulare”.

În anul 1930, Gheorghe Gheorghiu-Dej a intrat în rândurile Partidului Comunist din România. În zilele de 15-16 februarie 1933 muncitorii ceferiști de la Atelierele C.F.R. „Griviță” din București au declanșat o grevă, după ce guvernul anulase înțelegerile mai vechi cu privire la locurile de muncă. Muncitorii, în rândurile cărora comuniștii desfășurau o intensă propagandă, au ocupat atelierele. După eșuarea tratativelor dintre Ministerul Comunicațiilor și greviști, armata și poliția au luat cu asalt atelierele, au tras asupra greviștilor și au pus capăt acțiunii lor (au fost uciși trei muncitori și alți 40 au fost răniți, dar forțele de ordine nu au avut pierderi). Atunci au fost arestați Gheorghiu-Dej și alți membri ai Comitetului Central de Acțiune, fiind judecați ca instigatori la grevă. La 19 august 1933, Dej a fost condamnat prin Sentința nr. 571 la 12 ani de muncă silnică, în urma procesului de la Craiova, începându-și ispășirea pedepsei în închisoarea Doftana de lângă Câmpina, trecând apoi la penitenciarul din Caransebeș. În 1936 este ales, în absență, membru al C.C. al P.C.R., devenind lider al „facțiunii din închisori” a partidului, spre deosebire de „gruparea internă, dar rămasă în libertate” în țară, și de comuniștii aflați în exil în Uniunea Sovietică, cei care formau „facțiunea moscovită”.

Se pare că prin intervenția comuniștilor, care lucrau în ilegalitate și în ascuns prin oamenii lor plasați în toate straturile sociale, Gheorghiu-Dej ajunge, la 26 iunie 1943, în lagărul de la Târgu-Jiu, unde era un regim mai puțin sever față de alte lagăre. Pentru cazurile de boală, care nu puteau fi tratate în infirmeria lagărului, se făceau internări la Spitalul județean din orașul Târgu-Jiu. Acolo a fost internat și Gheorghiu Dej, nu pentru că ar fi avut absolută nevoie, ci pentru că acolo era internat într-o rezervă „inginerul Ceaușu”, care nu era altcineva decât Emil Bodnăraș, cu care avea să se discute evadarea din lagăr și punerea la adăpost pentru a nu fi depistat de organele poliției și ale siguranței.

Unul din personajele care au jucat un rol esențial în acțiunea de eliberare a lui Gheorghiu-Dej a fost Mihail Roșianu, învățător în satul Greci, comuna Mateești, de lângă Horezu, care era comunist de manieră conspirativă încă din 1937, când a devenit secretar general al organizației P.N.Ț. Vâlcea, în 1940 preluând chiar șefia organizației. El s-a folosit de țărăniști, ascunzându-și apartenența la P.C.R., atât în 1937, când P.N.Ț. trebuia să vină la putere, cât și la alegerile din 1946 din luna noiembrie, când a fost delegat la urne tot din partea P.N.Ț. Nu este singurul caz de acest fel. Partidul Național Țărănesc era cel mai puternic din Vâlcea și comuniștii s-au înfiltrat în rândurile membrilor lui, fără să lase vreo urmă de bănuială.

Mihail Roșianu, căruia P.C.R. îi încredințase sarcina de a organiza evadarea unui grup de 40 de tovarăși din Lagărul de la Târgu Jiu, ne spune că acțiunea a fost fixată pentru noaptea de 12 spre 13 august 1944, între orele 21-23, fapt care s-a și întâmplat. Mihail Roșianu ne relatează că, atunci când s-a văzut în libertate, Gheorghiu-Dej a rostit aceste cuvinte: „Tare frumos lucru! Stai închis doisprezece ani, nu pierzi nici o clipă încrederea în victoria luptei partidului și, iată, ești eliberat nu de stăpânirea burghezo-moșierească, ci cu ajutorul partidului!”

A urmat un drum plin de peripeții pe teritoriul județului Vâlcea, unde se aflau mulți comuniști ascunși sub masca Partidului Național Țărănesc, care i-au oferit liderului comunist protecție și discreție, ca să nu se afle cine este. Aceștia au fost: Constantin Țundrea, mecanic de moară din comuna Slătioara, satul Milostea; învățătorul Ioniță Bărbulescu din Racovița, județul Gorj; învățătorul Ion D. Simionescu (Nache) din satul Râmești comuna Horezu și învățătoarea Maria Ionescu tot din Râmești. După cum se poate observa, în zona localității Horezu și în împrejurimi exista în 1944 o adevărată rețea de comuniști, alcătuită îndeosebi din învățători, care se cunoșteau între ei și aveau legături strânse pe linie de partid, sprijinind cu toată puterea și mijloacele de care dispuneau, venirea Partidului Comunist la putere. Aceștia au instruit călăuze, astfel ca cei trei evadați din lagărul de la Târgu Jiu (Gheorghe Gheorghiu-Dej, Ion Gheorghe Maurer și Ion Vidrașcu) să cunoască drumul amănunțit de la Târgu Jiu până la fiecare dintre casele care-i găzduiau, mergând cât mai ferit, mai ales noaptea, numai pe drumuri mărginașe și poteci de munte sau prin cimitire.

Cum se explică faptul că toți acești comuniști în ilegalitate din zona Horezului și din Oltenia de sub munte și-au oferit ajutorul, fără să stea pe gânduri, pentru a favoriza venirea comuniștilor la putere? Eu, personal, consider că toți aceștia erau minți luminate, oameni cu carte, de profesie învățători sau avocați, iar pe de altă parte aceștia au fost oameni care s-au orientat din ce parte bate vântul și au căutat să-și găsească pentru viitor un loc cald, spre deosebire de cei care au pierit în lagărele și închisorile comuniste, refuzând să facă pactul cu diavolul. În cercul de învățători din Horezu și împrejurimi erau incluși și tineri, precum și preoți care figurau înscriși la țărăniști, dar în realitate erau comuniști. Să fi crezut ei, oare, într-o viață mai bună propovăduită de propaganda comunistă, sau în eliberarea de sub jugul fascist? Este greu de spus acest lucru.

În seara zilei de 23 august 1944, la orele 20,20, se transmitea la Radio Proclamația regelui Mihai, care anunța ruperea de Germania și noua orientare politică a țării. Acest eveniment i-a găsit pe evadați la Râmești-Horezu, de unde au plecat a doua zi dimineața cu un autoturism, proprietatea avocatului Petrișor Iliescu din Bărbătești, primul țărănist din județul Vâlcea, dar în realitate comunist. În drumul lor spre București, cei trei tovarăși evadați au mai făcut un popas la casa parohială a bisericii „Sfântul Gheorghe” din Râmnicu Vâlcea, unde slujea preotul Ioan Marina, și el țărănist. În seara zilei de 25 august 1944, cei trei evadați au plecat cu mașina lui Iliescu, pe la ora 21 spre București, iar Mihail Roșianu și Nache Simionescu au rămas în Râmnicu Vâlcea.

Așa lua sfârșit această acțiune organizată de partidul comunist pe fundalul desfășurării celui de-al doilea război mondial, partid care a avut „intuiția” că rușii vor câștiga războiul și România va deveni o țară comunistă. Gheorghe Gheorghiu-Dej devenea un erou, care avea să conducă destinele României comuniste până la 19 martie 1965, data morții lui. Unii dintre cei care l-au ajutat să evadeze au fost recompensați de liderul comunist. Constantin Țundrea de la Milostea va fi timp de 14 ani președintele Comitetului Executiv al Sfatului Raional Horezu (1950-1964), fiind cel mai cunoscut și mai influent comunist din zona raionului Horezu pe tot parcursul regimului Dej. Ioniță Bărbulescu de la Racovița devine deputat de Vâlcea în 1946 și, în ciuda colectivizării, și-a păstrat mult timp averea de circa 18 ha pământ în această comună. El și-a căsătorit fiul, Octavian Bărbulescu, cu Dida, fiica soților Mitu și Maria Ionescu, care și-a luat doctoratul în Pedagogie la Moscova și amândoi au fost trimiși în America Latină, unde au înființat ambasadele României din Bolivia, Ecuador, Columbia, Venezuela și Peru. Preotul Ioan Marina de la biserica de la gura Pieții din Râmnicul Vâlcii, rămas văduv în urma decesului soției, s-a călugărit și a ajuns patriarhul Justinian Marina (1948-1977). Singurul care nu a ocupat nici o funcție a fost Petrișor Iliescu din Bărbătești – Vâlcea, care se pare că s-a mutat ulterior la Pitești.

Regimul comunist instaurat oficial la 6 martie 1945 a însemnat pentru locuitorii din Horezu pagubele materiale suferite cu ocazia trecerii și staționării trupelor sovietice prin această localitate, faptele josnice ale celor care se considerau un popor civilizat și care, prin devizele comunismului, predicau egalitatea și respectul între oameni și între popoarele lumii. Jafurile rușilor întreceau orice imaginație; nu era locuitor al comunei Horezu să nu fi suferit din cauza abuzurilor armatei sovietice „prietene” (formulă folosită de regimul comunist din România pentru armatele sovietice de ocupație).

A urmat înființarea celulei de partid de la Horezu, precum și comitetul de plasă Horezu, în 1946, urmată de „Sovromizarea” economiei, adică controlul și alinierea economiei românești la cea sovietică. Deși localitățile din jur au cunoscut efectele cooperativizării agriculturii, în Horezu nu au fost înființate cooperative agricole de producție, locul lor fiind luat de întovărășirile agricole, oamenii fiind obligați să dea cote la stat (lapte, carne, ouă, fructe etc.).

La 8 septembrie 1950 se înființează raionul Horezu, care a făcut parte din regiunea Vâlcea între anii 1950-1952 și apoi din regiunea Argeș/Pitești între 1952-1968. În tot acest timp, comuna Horezu a fost reședința raionului cu același nume.

La 16 februarie 1968 localitatea Horezu devine oraș. Procesul de urbanizare a cunoscut trepte ascendente: s-au construit clădiri pentru unități publice – învățământ, cultură, sănătate, creșă, blocuri de locuințe cu apă caldă de la agentul termic, apă curentă în gospodăriile locuitorilor, piață publică, stație PECO, toate acestea reprezentând atribute ale civilizației moderne urbane. Începând cu această dată asistăm în Horezu la trecerea în proprietatea statului a unor imobile, luate abuziv de către comuniști.

Regimul comunist a pus în valoare meșteșugul olăritului prin înființarea, în 1971, a Târgului ceramicii populare românești „Cocoșul de Hurez”, care are loc în fiecare an până în zilele noastre.

RÂMNICU VÂLCEA
PRIMĂRIA MUNICIPIULUI
Râmnicu Vâlcea, General Praporgescu 14, 240182, Jud. Vâlcea
tel: +40-250-731016 fax: +40-250-731843 primaria@primariavl.ro
www.primariavl.ro
CERTIFICARI MRC-OCS SR EN ISO 9001:2015 410/C SR EN ISO 14001:2015 223/M SR OHSAS 18001:2008 190/HS SR ISO/CEI 27001:2013 019/SI

Luni, 7 august, începe etapa a doua a dezinsecției în municipiu

Primăria Râmnicu Vâlcea informează că în perioada 7 - 11 august se vor aplica tratamente la sol de dezinsecție pe spațiile verzi aparținând domeniului public al municipiului în cadrul etapei a doua a acestei proceduri; în cazul unor condiţii meteorologice nefavorabile, perioada se poate decala sau prelungi. Produsul utilizat este CYMINA PLUS (substanță activă Cipermetrina), destinat combaterii insectelor de disconfort (țânțari, căpușe, muște), face parte din grupa Xn și Xi de toxicitate și este avizat de Comisia Națională pentru Produse Biocide din cadrul Ministerului Sănătății. Apicultorii și sericicultorii de pe raza municipiului sunt rugați să ia toate măsurile de protecție necesare pentru familiile de albine și viermii de mătase în scopul evitării contactului cu substanțele insecticide utilizate. Tratamentele la sol pe cele 250 ha de spații verzi din domeniul public al municipiului (inclusiv în parcurile totalizând peste 330 mii m.p.) se vor efectua seara, începând cu orele 22.00.

Sărbătorit de Primăria Râmnicului la împlinirea vârstei de 101 ani

Început de săptămână emoționant la Căminul pentru Persoane Vârstnice din Ostroveni: veteranul de război Lazăr Ion, unul dintre cei 75 de vârstnici găzduiți în această instituție, a fost sărbătorit de Primăria Municipiului luni, 21 august, cu ocazia împlinirii vârstei de 101 ani. Ca la orice astfel de sărbătoare, nu au lipsit invitații, tortul și șampania, iar aniversatul a primit Diploma „Vârsta de Aur”, precum și un premiu în valoare de 1000 de lei. Este cea de-a doua aniversare a unui centenar din acest an organizată de Direcția de Asistență Socială a Municipalității în cadrul unui demers ce datează de câteva decenii și prin care administrația locală își exprimă respectul și recunoștința pentru cei mai vârstnici membri ai comunității.

BIROUL DE PRESĂ

NOTA: Pe cotidianul Cultura Ars Mundi on line, video și scris editat de Intol Press, se găsesc toate informațiile din lună transmise de Biroul de Presă al Primăriei Râmnicului, precum și toate publicațiile acestei edituri, în PDF.

RESTITUIRI ISTORICE: COMUNITATEA ARMEANĂ, FACTOR DE PROGRES PENTRU ROMÂNIA

(II) ÎN MEMORIA GENOCIDULUI ARMEAN

Isadora Rodica LUNGAN

(Urmare din articolul cu același titlu din Povestea vorbii 21 nr 3/ 2023)

Un al doilea masacru, care a îngrozit lumea civilizată, a fost cel din Cilicia, la Adana. Masacrul “cilician” a început pe 14 aprilie 1909 și a durat pana la 27 aprilie 1909, când au intervenit marile puteri (Franța și Anglia - cu nave în Mediterana și Rusia - cu soldați mobilizați la granița cu Imperiul Otoman). La Adana, 28.000 persoane - organizate în miliții, au jefuit, la început casele și magazinele din cartierul armenesc, Chabonic, trecând apoi la masacrarea populației civile. Ca să-și ascundă prăpădul făcut, au dat foc orașului, cu acordul tacit al autorităților. Atrocitățile au continuat încă trei zile, până în 17 aprilie, în localitățile armenești din regine (Hadjin, Sis, Zeitun, Alep etc), când au sosit la Constantinopol nave franceze. O dată cu sosirea trupelor otomane, trimise “să oprească atentatele”, spre surprinderea tuturor, masacrul a fost reluat, de această dată cu acoperire oficială, la 24 aprilie și au ținut încă trei zile (fapt prezentat apoi, autorităților, cu dovezi și mărturii de ministru francez de externe, Stephen Pichon).

Aceste crime au făcut aproape 30.000 victime, din care 2/3 din ele doar în provincia Adana. Peste o sută de mii de armeni au rămas, atunci, fără adăpost și 7903 de copii orfani au fost identificați de diplomații francezi ajunși, ulterior, în zonă, împuterniciți să facă cercetări. Masacrele din Cilicia au anunțat, cumva, Genocidul care urma să vină.

La 1 octombrie 1914, după începerea Primului Război Mondial, la cererea Germaniei, Imperiul Otoman a intrat în luptă alături de Puterile Centrale. Anterior, Federația Revoluționară Armeană-Dușnak, s-a ocupat de organizarea unor unități de voluntari armeni și a început pregătirea lor paramilitară. S-au cumpărat arme, care au fost livrate și ascunse la Van, oraș locuit în mare măsură de armeni și aflat în apropierea graniței cu Rusia.

Deși fuseseră, la începutul conflictului militar, înrolați în armata Otomană, aliata în război cu Germania, Austro-Ungaria și Bulgaria, tinerii armeni aveau, în mod firesc, simpatii înspre Franța (și implicit spre Anglia și Rusia, aliate în cadrul Antantei), protectoare tradițională a intereselor armene în regiune, țară unde se formase, în timp, o mare comunitate armeană.

Simțind aceste lucruri, „Junii Turci“, structură politică condusă de un triumvirat de ofițeri naționaliști, a considerat, în momentul declanșării războiului, că armenii constituiau un potențial pericol pentru Imperiul Otoman. Armata a III-a otomană, după ce pornise o ofensivă în Transcaucazia, pe o vreme potrivnică și fără o pregătire logistică adecvată, care să-i asigure linii de aprovizionare sigure, a fost zdrobită de armata rusă la Sarikamiș în ianuarie 1915.

Enver Pașa, ministru de război otoman și comandantul forțelor implicate împotriva rușilor pe frontul din Caucaz, ca să justifice dezastrul suferit, a dat vina pe ostașii armeni care ar fi “practizat cu rușii”, generând înfrângerea și moartea a zeci de mii de ostași turci. El a uitat, însă, că un armean, numit Hovannes, îi salvase viața, cărându-l în spate, după ce ministrul turc fusese rănit pe linia frontului.

La 18 aprilie 1915, ca represalii pentru acea vină imaginară, peste 60.000 armeni au fost masacrați în regiunea Van, leagăn istoric al poporului armean. Justificarea avansată de otomani a fost aceea că era o reacție “firească” la faptul că mulți armeni, încorporați de armata turcă, dezertau zilnic și alcătuiseră o forță care să facă o opoziție reală Imperiului Otoman, iar la Van, solicitând chiar formarea și recunoașterea unui stat armean independent.

Guvernul turc a prezentat acest lucru ca pe “o revoluție” și, luând o serie de măsuri foarte severe, a declanșat Genocidul care s-a desfășurat în două etape:

A) din aprilie 1915, până la jumătatea toamnei anului 1915: în șapte provincii (vilayate) estice din Anatolia, Trabzon, Erzun, Van, Bitlis, toate de lângă granița cu Rusia și, în alte trei, Sivas, Harpunt, Diyorbakin, unde trăiau peste un milion de armeni.

B) De la sfârșitul anului 1915 până în toamna anului 1916, în alte provincii ale Imperiului.

Ministrul de interne turc, Talaat Pașa, a inițiat în luna februarie a anului 1915, un plan concret de distrugere a comunităților armene, prezentat oficial ca o strămutare a populației de la granița, de atunci, cu Rusia, până departe de linia frontului. Tinerii armeni, recrutați deja în armata otomană, au fost dezarmați și retrogradați în batalioane speciale, create pentru a efectua doar lucrări de întreținere drumuri. Treptat, ei au fost eliminați, în grupuri mici, de jandarmii turci, responsabili cu supravegherea lor, sau de kurzii chemați ca sprijin.

Pe 24 aprilie 1915 a fost dat ordinul de arestare a intelectualilor armeni, operațiune începută în capitala Imperiului. Au fost reținuți cu brutalitate între 235-270 de clerici, medici, jurnaliști, avocați, profesori, artiști și scriitori. Au fost arestați oameni politici de renume, dar și parlamentari. A venit apoi rândul negustorilor, cărora li s-au confiscat bunurile. În câteva zile, numai în Istanbul au fost arestați 600 de armeni. În acea perioadă, aproape 3000 de membri ai elitelor armene au fost reținuți, mulți dintre ei fiind apoi omorâți sau dați dispăruți. Atunci a fost legat de un copac și omorât cu pietre și Daniel Vosganian, ,,Poetul” armean, apreciat de toți armenii din Istanbul.

În toate provinciile turcești s-au organizat Birouri Locale ce trebuiau să pună în practică planul de exterminare conceput la Constantinopol.

Data de 24 februarie 2015 este considerată ziua când a început efectiv Genocidul armean. Acesta a rămas un exemplu de “catastrofă umană” prima din perioada istoriei moderne. Mulți armeni au fost forțați să-și părăsească locuințele și să pornească, în convoaie păzite, într-un “marș al morții” prin deșerturile Siriei, fără hrană, supravegheați și abuzați de soldații otomani. Mulți au fost omorâți în propriile case sau au fost înecați în Eufrat. (Va urma)

ÎNTRUPAREA CUVÂNTULUI

Ovidiu Cristian Dinică este un poet care își definește concepția artistică printr-o resurecție a limbajului, expresia metaforică explorând dimensiuni nebănuite ale imaginarului, mizând pe structura binomică a dematerializării realității imediate și a corporalizării trăirilor. Poetul se aventurează într-o călătorie ispititoare, unde cuvintele reconstruiesc stările afective, fiecare emoție prinzând trup fizic, prin uimitorul joc lingvistic. Metafora din poezia lui Ovidiu Cristian Dinică reface o lume, reclădește un univers, sunetul, rostirea, comunicarea poetică devenind matricea reorganizării materiei. Volumul de versuri intitulat In(separabila) tăcere, publicat la Editura Ecreator, Baia Mare, 2022 este expresia maturității artistice a poetului vâlcean, stilistica tematică și arhitecturală așezându-l într-o zonă literară bine individualizată.

Aria tematică vastă, estetica de factură modernă, arhitectura poematică liberă atestă viziune originală, curajul experienței lingvistice îmbinând tonul ludic, cu cel umoristic sau incisiv, fără să renunțe la metafora simbolică. De la tema iubirii, la cea socială, de la tema naturii la cea religioasă, poetul străbate cu pași atenți cotloanele poeziei. Această diversitate subliniază complexitatea imaginarului din poemele autorului. Deși versurile îmbrățișează direcția modernismului, prin libertatea distribuirii și prin construcțiile asimetrice, ritmicitatea interioară și muzicalitatea anunță buna stăpânire a clasicismului prozodic. Alegând o construcție poematică de tip modernist, Ovidiu Cristian Dinică are libertatea de a-și configura discursul liric în funcție de emulațiile interioare. De la subiectivismul liric, la obiectivizarea emoției, poemele schimbă registrul în funcție de natura abordării motivului, juxtapunând arderile interioare, unor reflecții sociale exterioare.

Dragostea din poemele autorului e un sentiment unic, irepetabil, o energie care declanșează transformările eului. De la dragostea erotică, la cea filială sau la cea fraternă, filtrul expresiv impune o receptare înaltă. Iubirea este un reper în jurul căruia gravitează forța ideatică a poemelor, miza semantică evidențiind o latură livrescă, dublată de una psihologizantă. Jonglând pe dualitatea imagistică, poetul impune o reprezentare semantică îndrăzneață, substituirile de idei ducând jocul interpretativ spre spații ademenitoare. Erosul este înțeles ca dimensiune revigorantă, trupul și spiritul coexsitând într-o legătura indestructibilă. Senzualitatea, carnalitatea este dublată de o vibrație interioară înaltă, iubirea împlinindu-se sub toate aspectele: „ dacă / m-ai lăsa să mă joc / cu sânii tăi rotunzi / ca orele după după-amiezii / în care îmi beau ceaiul / privindu-te, / dacă ți-aș spune că soarele pentru mine / răsare dintre ei, că în ochii mei am priveliști / pornite din fragedul tău trup, / să-ți cer să ne înfășurăm în iubire, / să coborâm din rai, / poate mi-ai răspunde / că în toamnă uneori roadele sunt amare, / ți-aș săruta atunci ochii triști, / aș scoate din vocabular / plictiseala / pentru ca pe buzele tale fierbinți / însăși primăvara să poposească.” (Joc) Discursul liric atinge uneori note psihologizante, eul poetic confecționându-și un fel de scut de apărare din cuvinte, apărându-și interiorul afectiv prin intermediul actului creator. Reflecția eului în oglinda conștiinței naște un fel de ardere, o combustie, dar resuscitarea prin cuvânt impune dreptul la o nouă judecată, printr-o grilă inedită a analizei, poezia: „ poemul se scrie în zori / odată cu emoția ochiului / de a se desprinde din umbră, nu vor fi necesare dioptrii, / el va putea zbura, / va putea transmite, dar mai ales se va vedea / conturându-se ziua” (Preludiu). Actul poetic e revelator, are implicații sacre, devoalând nevoia individului de a căuta întoarcerea spre spațiul primordial al fericirii. Prin creație, prin opera finită, realizată, artistul are acces la sacru, redescoperind sensurile ontologice.

Incisivitatea devine notă dominantă în poezia de atitudine socială, satira și ironia amplificând starea de dispreț față de nedreptățile făcute oamenilor. Poetul plonjează spre caricaturizare, spre șarjă, subliniind grotescul situațional creat adesea de marile puteri ale lumii. În alte poeme, dimensiunea tragismului existențial atinge cote alarmante, războaiele fiind percepute de poet, ca acțiuni devastatoare la scară universală. In viziunea sa, pragul ultim al existenței e reprezentat de război. O bună parte a poemelor (într-un număr de 12) este dedicată evenimentelor din 11 septembrie 2001, care au distrus echilibrul întregii lumi. Marile prefaceri sociale și istorice sunt atent analizate de ochiul fin al poetului, condamnând nedreptatea și războaiele. Transferul evenimentelor prin filtrul conștiinței artistice naște creații cu aspecte inedite: alunecările lingvistice merg până într-acolo încât construcția semantica provoacă un joc de echilibristică între sarcasm și expresie pilduitoare: „Intrăm triști, grăbiți în piață / atragem atenția subretelor / spânzurate în galantare / cât să intre privirea prin urechile acului / și să evadeze în delir, / zilnic grijile lustruiesc balustrade, / sânii mamelor plâng, / pe maidanul aglomerat victime naive” (Piața).

Forța cuvintelor, alăturarea ingenioasă a imaginilor artistice, metaforele îndrăznețe fac din poezia lui Ovidiu Cristian Dinică, o pagină memorabilă în peisajul liriciii contemporane. Resurecția limbajului poetic atinge înălțimi nebănuite în lirica sa, iar temele abordate în manieră originală dezvăluie har artistic și viziune curajoasă.

Mihaela I. RĂDULESCU

ISTORIA PICTURII ROMANEȘTI - AUGUST

CONSTANTIN LECCA (**4.08**.1807, Brașov- 10.10.1887, București)

Pictor, tipograf și scriitor, a studiat începând cu anul 1822 la Școala Românească din Brașov, apoi din 1827 stabilindu-se la Buda, capitala ungară. A început perioada sa de formare artistică prin contactul cu occidentul. A fost primul român care a executat pictură bisericească în stil occidental. A pictat numeroase portrete și compoziții istorice, multe dintre ele fiind introduse în manualele școlare. Timp de 15 ani a colaborat cu pictorii Mișu Popp și Barbu Stănescu, pictând numeroase biserici din București (Biserica Curtea Veche, Biserica Sf. Ecaterina, Biserica Sf. Gheorghe Nou, Biserica Răzvan Vodă etc.). A lucrat timp de 15 ani ca profesor de desen la Școala Centrală din Craiova, iar după 1848 profesor de desen la Colegiul „Sf. Sava“ din București. În 1870, bolnav de Parkinson, s-a retras din viața artistică.

JANOS MATTIS TEUTSCH (**13.08**.1884, Brașov- 17.03.1960 Brașov)

Pictor și grafician român de origine germană, a studiat la Academia de Arte Decorative din Budapesta, cu pictorul Jozsep Rippl-Ronai, iar din 1903 la Academia Regală din Munchen, unde i-a avut profesori pe Wilhelm von Rumann și Baltasar Schmidt. A lucrat aproape toată viața ca profesor la Liceul Industrial din Brașov. A debutat artistic cu expoziția personală din București în 1920, unde a expus lucrări de pictură și linogravură. Multe din lucrările sale sunt expuse la muzee din țară și străinătate (selectiv): „Meditație“ (1918) „Ornament floral“ (1920), „Compoziție lemn“ (1922), „Nud femeie“ (1935).

FRANCISC ȘIRATO (**13.08**.1877, Craiova- 4.08.1953 București)

Pictor, desenator și grafician, a urmat Școala Comercială din Craiova, Școala Națională de Arte Frumoase din București. A debutat artistic la Salonul Oficial în 1907. A lucrat ca și custode la Muzeul Național de Artă Populară și ca profesor la Academia de Arte Frumoase din București. A participat la numeroase manifestări artistice internaționale: Barcelona, Paris, New York, obținând premii importante. Activitate artistică (selectiv): picturi - Popas, Țigănci pe maidan, Fată lucrând, Femeia cu bluză roție, Vas cu flori, Trandafiri; grafică - ilustrații publicate în revistele Furnica, Seara, Cronica; desene- Țărani, Ciobănași, Trei țărani.

LASCĂR L. VIOREL (**19.08**.1879 Iași - 02.1918 Munchen, Germania)

Pictor postimpresionist, a urmat școala la Piatra Neamț și Școala de Arte Frumoase din Iași. A continuat studiile în Germania, la Academia de Arte Frumoase din Munchen, unde l-a avut ca profesor pe Franz Stuck. Din 1910 a început să expunp picturi în cadrul expozițiilor „Tinerimii artistice“, alături de Brâncuși, Luchian, Paciurea, Jalea, Palady di alții. Singura expoziție personală unde au fost expuse picturile sale a fost la Galeria Golz din Munchen în anul 1931. În prezent, cea mai mare parte a picturilor sale sunt expuse la Muzeul de Artă din Piatra Neamț, ele fiind achiziționate de la urmașii familiei.

ARTHUR VERONA (**24.08**.1867, Brăila - 26.03.1946 București)

Pictor român de origine aromână, a urmat liceul la Cernăuți și apoi Școala Militară la Academia din Viena, devenind ofițer de dragoni în „armata comunală“. Continuă studiile la Academia Julian și apoi la Academia de Arte Frumoase din Munchen, unde l-a avut ca profesor pe pictorul Fritz von Uhde. A participat la primele două tabere de creație organizate de Simon Hollosy cu Școala de Pictură de la Baia Mare. Pe lângă pictura de șevalet, Arthur Verona a realizat și picturi monumentale cu tematică istorică: Judecata boierilor înainte de moartea lui Ștefan cel Mare, Portretul lui Mihai Viteazul și picturi cu tematică rurală: Valea Oltului, Cosașii.

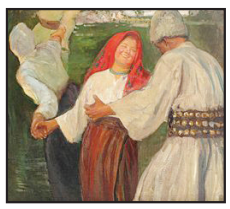

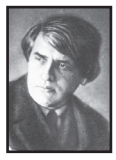

AUREL POPP (**30.07**.1879, Căvaș, Satu Mare- 8.08.1960 Satu Mare)

Pictor și grafician, a urmat școala primară în orașul Carei, liceul și apoi Școala Superioară de Desen și Caligrafie din Budapesta. În 1903 primește o bursă de studii în Italia, obținând și diploma de profesor de desen. În perioada 1911-1913 obține o bursă de studii la Paris, la Academia Julian, pentru a studia pictura. În paralel urmează cursurile de sculptură ale lui Paul Landovski. A lucrat ce desenator tehnic și ca profesor de desen la Liceul regal Maghiar din Satu Mare. În perioada 1933-1934 este numit profesor la Școala de Arte Frumoase din Timișoara. Opera de artă (selectiv): Monumentul Eroilor de la Lipova, Mausoleul Dr. Luko Bela, Monumentul lui Nicolae Bălcescu.

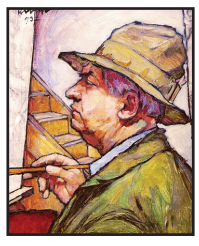

(sursa: wikipedia)

Emil MANZUR

DESCOPERIRI ARHEOLOGICE VÂLCENE

Marius DRĂGHICI

Muzeul Județean Aurelian Sacerdoțeanu Vâlcea, a vernisat vineri, 23 iunie 2023, ora 14.00, o interesantă expoziție temporară intitulată „Noi descoperiri arheologice în județul Vâlcea”, în colaborare cu Consiliul Județean Vâlcea și Arhiepiscopia Râmnicului. La etajul Muzeului de Istorie vâlcean au fost aduse din depozite artefactele descoperite în ultimele decenii ca urmare a descărcărilor de sarcină arheologică pentru diverse lucrări, pe teritoriul județului nostru, prezentate publicului împreună cu informații despre noile situri arheologice din Vâlcea, de pe traseul conductei de gaze BRUA, la Guşoeni, Zătreni și Măciuca (2019-2020). Arheologii vâlceni mai expun obiecte de patrimoniu descoperite din 2015 până în prezent, în principal cele din tranșeele săpate în Primul Război Mondial găsite la Perișani-Poiana Spinului, în 2018 și cele din Catedrala Ahiepiscopiei Râmnicului, în perioada 2019-2022. Cercetările preventive efectuate de specialiști au vizat lucrările publice și private, iar rezultatele obținute au condus la informații valoroase din punct de vedere arheologic și științific. Săpăturile efectuate la Perișani-Poiana Spinului, locul unde s-au dus lupte grele în 1916, între Regimentul de Gardă Bavarez și diviziile a 23-a și a14-a, au scos la iveală osemintele a opt soldați sfârșiți cu arma în mână, echipamente militare, muniție și amenajări specifice: tranșee și cuiburi de mitralieră. Lucrările de consolidare și restaurare efectuate la Arhiepiscopie, din interiorul catedralei, au produs descoperirea bisericii din sec. al XVI-lea, unde se distinge pronaosul și naosul, iar în sec. al XVIII-lea, probabil a fost adăugat pridvorul. Construcția actualei catedrale în sec. al XIX-lea a răvășit pridvorul prilejuind ridicarea mai multor complexe funerare de tipul cistelor din cărămidă cu boltă, unde au fost identificate înhumările a numeroși preoți și a doi episcopi, Ștefan (înmormântat în 1693) și Ilarion (înmormântat în 1721). Au mai fost cercetate Biserica Adormirea Maicii Domnului din Ocnele Mari(2018), biserica de lemn Sf. Nicolae și Cuvioasa Paraschiva din satul Malaia, unde s-au găsit două coliere de mărgele datând de la sfârșitul sec. al XVII-lea și începutul sec. al XVIII-lea, iar la Biserica cu hramul Sfântul Ioan Botezătorul din Măciuceni, comuna Măciuca, a fost descoperit al treilea colier din sec. al XVIII-lea. O atracție deosebită prezintă piesele de prestigiu provenite din depozitul de bronzuri de la Ionești, unicat în țara noastră, întâlnit doar în spațiul central-european, dar și centura de bronz specifică mediului celtic, provenită de la mormântul de incinerație al unei femei.

TRAISTA CU PLANTE MEDICINALE

O plantă medicinală care datează încă din perioadele antice ale Chinei și Americii de Nord, cu proprietăți detoxifiante care contribuie la menținerea sănătății rinichilor este

MĂTASEA DE PORUMB

Stigmata Maydis sau Mătasea de porumb este recunoscută pentru proprietățile sale diuretice și antiinflamatoare și este utilizată în tratamentul diverselor afecțiuni, precum retenția de apă, infecțiile urinare și inflamațiile renale. Extractul de mătase de porumb contribuie la eliminarea excesului de apă și sodiu din organism.

Ceaiul de mătase de porumb poate fi folosit cu succes împotriva incontinenței urinare la copii și bătrâni și a colicilor renale.

Conform anumitor studii, ceaiul de matase de porumb diminuează durerea cauzată de boli inflamatorii precum guta și artrita, datorită efectului său de neutralizare a acidității din organism.

Să vă fie de folos!

Ana-Maria LAZĂR

Compoziție foto P. Cichirdan

APEL ARGEȘENI! VÂLCENI! SIBIENI!

AVEM TREI OBIECTIVE COMUNE ÎN ACEST PREZENT PRIN CARE PUTEM TRANSFORMA VALEA OLTULUI ÎN RAI PE PĂMÂNT:

- CALE FERTATĂ DUBLĂ, ELECTRIFICATĂ, MARFĂ ȘI CĂLĂTORI, ÎNTRE: PITEȘTI- CURTEA DE ARGEȘ-RM. VÂLCEA-SIBIU
- RÂMNICU VÂLCEA-PUNCT NODAL DE MARFĂ PE CALEA FERATĂ
- SĂ FACEM AUTOSTRADĂ SPRE SIBIU ȘI PITEȘTI CU RAMIFICAȚII LA CĂLIMĂNEȘTI, OLĂNEȘTI, GOVORA, OCNELE MARI
- DN 7-CALE REGALĂ ÎNTRE EUROPA DE EST ȘI EUROPA CENTRALĂ ȘI DE VEST
- DECOLMATAREA SAU REAMENAJAREA LACURILOR DE PE OLT

NOTĂ

Ziarul apare cu 16 pagini și respectă Legea 186/2003! Ziarul se adresează cetățenilor cu diverse preocupări culturale de la sat și de la oraș. Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului. Autorii păstrează responsabilitatea conținutului.

Revistă apărută cu sprijinul edililor vâlceni care iubesc cultura scrisă și al Arhiepiscopiei Râmnicului.

PDF în http://www.culturaarsmundi.ro și tipărit la Tg. Jiu, 24 august 2023

Ziar de cultură realizat de Asociația **ECOSTAR 21**
Editura **INTOL - PRESS,** prin **SC INTOL SRL** și **S.C. Tincont S.R.L.**

Director: Petre CICHIRDAN
Seniori editori: Arhim. Veniamin MICLE, Constantin ZĂRNESCU, Mihai SPORIȘ, Al Florin ȚENE, Ștefan DUMITRESCU, Ioan DURĂ
Minori editori: Simon-Peter KIS
Manager Intol Press on-line: Bogdan CICHIRDAN
Redactori: Ana-Maria LAZĂR, Leontina RUS
Colaboratori, publiciști (și fotoreporteri): Felix ȘIMA, Doina STROE, Emil MANZUR (coresp. Timiș), Claudia VOICULESCU, Simona Maria KIS, Ioana Florenrina IANA, Gheorghe SPORIȘ, Tanța TĂNĂSESCU, Silviu LAZĂR, Ilie GORJAN, Ion TALPOȘ, Ligia NICOLESCU, Cristian Ovidiu DINICĂ, Mircea VASII, Dragoș COMĂNESCU
Tehnoredactare computerizată: Ana-Maria LAZĂR
Adresa: Calea lui Traian 169, bl. 5, sc. E, ap. 3
Tel./Fax: 0250.736615, 0350.401254, 0746.029824
E-mail: cichirdan@yahoo.com
Parteneri media: www.culturaarsmundi.ro
Preț: 3 lei